

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 12-50 Din
za inozemstvo 25.—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištvu:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36

Podružnice:

Maribor, Barvarska ul. 1,
Tel. št. 22.

Celje, Aleksandrova a.

Račun pri pošti, čekov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 13. oktobra.

Italija je stopila v vojno proti svojim jugoslovenskim državljanom. Dan na dan prihajajo nove vesti o novih krivicah. Potem ko so požgali Narodne domove, potem ko so odgnali inteligenco in je osebna varnost padla na minimum, so začeli nov boj proti — deci.

Minister Gentili, katoliški duhovnik, je izdelal zakonsko uredbo, ki v stvari povsem odpravlja šole s slovenskim in hrvaškim učnim jezikom. Celo v enorazrednicah ima biti pouk čisto italijanski. Uboga деца, ubogi starši! S kakšnimi čustvi morajo puščati svojo dečo v šolo!

Dasi novi zakon niti proglašen ni, so ga začele nekatere učne uprave same izvajati. Nastal je kaos. Pretresljivi prizori se sporočajo o odporu našega ljudstva, ki je brez obrambnega orožja izročeno nasilju na milost in ne-milost.

Za šolami prihajajo nedolžna društva. Slovensko planinsko društvo v Trstu je razpuščeno.

Kaj pomeni vse to? Kaj hoče Italija? Ali res misli, da s temi sredstvi doseže kaj drugega, nego da še bolj zastrupi odnose med našo državo in seboj? Ali res misli, da bo s takimi odredbami imela uspeh napram narodu, ki ji življenjsko na teh svojih tleh je naš tisoč let? Ali ne vidi neuspehov svoje učiteljske Avstrije in Nemčije na polju potujčevanja?

Lahko bi bilo prav trpko kritiko napisati proti Italiji. Leta 1918. je ta država, prišedša na jugoslovenska tla, s slovesno izjavo prisegla, da ne bo taka kakor je bila Avstrija. Tedaj je izjavila Slovincem: «Italija, velika država Svobode, Vam da iste državljanske pravice, kakor vsem drugim državljanom, da Vam šole v Vašem jeziku, več kakor Vam jih je dala Avstrija! V dokaz Vam je zgodovina.» To je proglašala kraljeva italijanska armada v imenu najvišjega komandanta kralja, v imenu suverena naroda italijanskega!

V Parizu je Italija ogorčeno protestirala, ko se je podvomilo, ali bo poštena napram manjšinam. Rekla je, da je njena poštena beseda več vredna, kakor če bi podpisala posebno konvencijo v korist manjšinam. In res, velike države so ji verjele in njej ni bilo treba podpisati manjšinske konvencije.

Vse svoje viteške izjave Italija danes umika. Lotila se je slovenskih in hrvaških otrok.

Ali res ves italijanski narod hoče to? Ali je to resnična volja tega naroda? To vprašanje mora razčistiti Italija sama v sebi. Za nas je za danja v Julijski Krajini odgovoren ves narod.

Kakor je videti, Italija danih obvez ne spoštuje. Ona ne izpolnjuje, kar nudi manjšinam celo najmanj kulturne države. Ona hoče zatreti svoje državljane jugoslovenske narodnosti. Zmaga praznuje nad dečo in nad ljudstvom brez obrambnih sredstev.

Pozabila pa je, da je tega ljudstva sicer malo, a za njim stoji živo telo Jugoslovanstva. 12 milijonski narod tostran granice občuti ubodilaj z iglo v telo naših bratov. Toliko bolj občuti udarce s kolom, ki jih zdaj bije italijanska uprava proti njim.

Italija naj ne misli, da sme to pretrpeti. Mi smo mirni, a ta mir je strašen. Boj med narodi je naraven, a ko prekorači neke meje, postaja obupen. Če se Italija loteva nedolžne deče, mora računati na našo reakcijo.

Italija se ni iz zgodovine naučila nič. Prav kakor propadla Avstrija in Nemčija, Greši proti mednarodni etiki. Italija ne more pogledati v oči mednarodnemu forumu, ki jo bo poklical na odgovornost.

Prva posledica italijanske kulturne vojne bo, da se bo morala metoda našega dela in razmerja do Italije temeljito revidirati. Italija goi stvar tako daleč, da kmalu ne bomo imeli nič več izgubiti.

Mi opominjamo italijansko javnost, naj se še v zadnjem hipu premisli. Naj si prebudi vest, naj prečita, kar je obetala. Naj prouči, ali je naroda Mazilija vredno, da postopa tako barbaro. Apeliramo zlasti na novinarstvo Italije, naj pazi na ugled svoje države. Apeliramo na njeno javnost, naj vendar opomni, da ne gre do skrajnosti ampak da pravico tlačenim Jugoslovenom Juliske Krajin.

Priprave za jesensko zasedanje

VESTI O OPOZICIJONALNEM BLOKU. — IZJAVE DR. J. SPAHA. — HOMATIJE MED RADIKALI. — SLOVENAČKA AFERA. — SKLICANJE GLAVNEGA ODBORA JDS.

Beograd, 13. oktobra. d. Politična javnost živahno razpravlja o pripravah za jesensko zasedanje parlamenta. Mučno pozornost med radikali vzbujajo afromat Stojana Protića proti Pašiću. Danes dopoldne je ministrski predsednik sklical konferenco nekaterih radikalnih prvakov, na kateri je kategorično zahteval demanti govorice, da se Protić vabi nazaj v stranko. Sklican bo glavni odbor stranke, kateremu bo predložen sklep, da stranka odklanja vsak stik s Protićem. Vseled Protićevga nastopa so se poostriili oboja med Pašićem in Ljubo Jovanovićem, ki ga dolžijo, da je pripravil Protićev povratek.

Na konferenci je bilo tudi razgovor o razcepu med radikali v Sloveniji. Glavno vodstvo stranke je zadnje dni prejelo od raznih krajevnih organizacij izjave, ki se deloma izrekajo za Stefanovića, deloma za Lukana. Prevladuje mnenje, da je organizacija stranke v Sloveniji bila od početka zagrešena stvar in je služila le kot sredstvo gotovim koterijam. Pašić je pri tej priliki poudaril, da je bil «slovenačkom poduzeću» od začetka protiven. Sklenjeno je, da se počaka referata ministra Peleša, ki bo po možnosti obiskal tudi Ljubljano.

Radikalni listi so pričeli z veliko kampanjo proti demokratom, češ, da so «sovražniki Srbije in Srbov». Naglubi te kampanje so očitni: bojazen pred trdnjso organizacijo opozicije. Včeraj in danes so se vršili opetovani razgo-

vori med šefi opozicijskih skupin glede eventualnega skupnega nastopa pri volitvi skupščinskega predsedništva dne 20. t. m. Današnje konferenice so se udeležili Davidović, Spaho in Korošec. Govori se, da bi bil skupni predsedniški kandidat dr. Lukinić. Dosedanji razgovori so informativnega značaja. Značilne so izjave, ki jih je dal danes Vašem dopisniku predsednik muslimanskega kluba dr. Spaho: «Danes vlada državo ekskluzivno plemenska stranka s pomočjo tujerodnih manjšin», je dejal dr. Spaho. Tako stanje pa je nevzdržno. «Treba je neizprosno nadaljevati boj proti temu režimu. Blok parlamentarne opozicije bi bil potreben, da napravimo konec brezvestni politiki in korupciji. Sporazum pa je odvisev od demokratov in njihovega stališča napram današnjemu birokratičnemu centralizmu.» Kar se tiče radičevcev, odklanja dr. Spaho odgovor, češ, da o tem nima točnih podatkov.

Popoldne sta se razgovarjala dr. Spaho in dr. Korošec, ki je zvečer odpoval v Zagreb, kjer se sestane s prvaki Radičeve stranke, nato pa gre v Ljubljano.

Z velikim zanimanjem se pričakuje odločitev Demokratske stranke. Dne 16. oktobra je sklican strankin glavni odbor na sejo, katere se udeležijo delegati iz vse države. Glavni odbor bo sklepal o glavnih taktičnih vprašanjih bodočnosti. Dne 19. t. m. dopoldne se sestane demokratski klub.

Vojni minister o oficirskih vpokojitvah

FINANČNI RAZLOGI. — NADALJNIH UPOKOJITEV NE BO.

Beograd, 13. oktobra. p. Po nalogu demokratskega kluba je danes poslanec doktor Hinko Krizman obiskal ministra vojske in mornarice gen. Pešića, da mu predloži težke pomisleke proti upokojitvam oficirjev, katere so izzvale zlasti med hrvaškimi in slovenskim delom našega naroda zelo slab utis. Poslanec Krizman je osobito opozarjal na govorice, da so se upokojitve izvršile radi nerazumljivosti dotičnih častnikov, kar je skrajno žaljivo za upokojene oficirje, ki so zvesto in vneto služili kralju in domovini. Sedaj se čuje, da se bodo izvršile še nove upokojitve, s katerimi bi bili zopet v večji meri prizadeti hrvaški in slovenski oficirji. Dr. Krizman je izjavil, da je od demokratske stranke pooblaščen opozoriti na skrajno škodljivost takih ukrepov.

Minister Pešić je odgovoril, da so govorice, da se je penzjoniranje izvršilo radi sumnje nezanesljivosti ali sicer iz moralnih razlogov, povsem neosnovane. Razlog je povsem finančnega značaja. V okviru od skupštine votiranih kreditov je bilo povišanje oficirskih plač le mogoče ob istočasni redukciji oficirskega zbora za 10 odst. Glavno merilo pri upokojitvah sta bili starost in službena uporabnost dotičnih oficirjev. Plemenski oziroma njemu osebno, pa tudi vojni upravi kot taki

povsem tuji. Umirovljenih je bilo vsega skupaj 511 častnikov, in sicer od generalov 5 Srbov, 1 Hrvat in 1 Slovenec, od polkovnikov 52 Srbov, 7 Hrvatov, od podpolkovnikov 50 Srbov, 10 Hrvatov in 10 Slovencev, od majorjev 11 Srbov, 22 Hrvatov in 21 Slovencev, od kapetanov I. klase 17 Srbov, 28 Hrvatov, 29 Slovencev, od kapetanov II. klase 54 Srbov, 10 Hrvatov, 10 Slovencev, od poručnikov 35 Srbov, 21 Hrvatov, 6 Slovencev in od podporučnikov 9 Srbov, 10 Hrvatov, 32 Slovencev. Ostali so drugo narodnosti.

Vesti, da bodo sledila nova številna penzjoniranja, so neresnična. Povodom prestolonaslednikovega krsta izide ukaz o vojaških napredovanjih, ki bo dokazal, da se v vojski ne dela razlike med posameznimi plemeni.

Končno je posl. Krizman opozoril tudi na krivico, ki se godi oficirjem, ki so bili upokojeni pred 1. oktobrom. Ti oficirji dobijo stare pokojnine, dočim dobijo oni, ki so bili upokojeni po 1. oktobru, nove pokojnine. Novi zakon o ustroju vojske daje ministru možnost, da prevede vse povodom redukcije upokojene oficirje na nove pokojnine. Minister je priznal, da se pritožbe v tem oziru upravičene ter je obljubil, da se bo z verno zavzel za izenačenje pokojnin.

Kategoriziranje uradništva

Prve tri kategorije.

Beograd, 13. oktobra. p. Nocoj je imela vlada sejo, ki je trajala od 20.30. Seje so se udeležili načelniki ministrstva pravde, ki so izdelali načrt za razvrstitve uradnikov v kategorije. Vladi je nocoj uspelo, da razvrsti uradnike v prvi dve skupini prve kategorije. V prvo skupino pridejo poleg predsednikov kasacijskega sodišča, državnega sveta in glavne kontrole, ki so uvrščeni že po zakonu, na izrecno zahtevo zunanjega ministra dr. Ninčevića naši poslaniki v inozemstvu, ki nosijo dostojanstvo prvega razreda. V drugo skupino so bili poleg članov najvišjih sodišč in vseučiliških profesorjev z 20 letno službo uvrščeni pomočniki ministrov, naši poslaniki v inozemstvu drugega razreda in upravniki državnih monopolov. Ako pride na mesto pomočnika ministra zunanjih poslov poslanik prvega razreda, spada tudi ta v prvo skupino. V tretjo skupino je vlada uvrstila načelnike ministrstev, generalne direktorje in pomočnike generalnih direktorjev. Različni naslovi se ukinejo.

Dalje se je na vladni seji razpravljalo o pomiloščenih in odlikovanih povodom prestolonaslednikovega krsta in o generalnem ukazu.

Diplomatske konference

Vprašanje naše razmejitve z Rumunijo.

Beograd, 13. oktobra. p. Danes dopoldne je posetil ministra zunanjih poslov dr. Ninčevića tujakinja italijanski odpravnik Summonte. Konferenca je trajala eno uro.

Beograd, 13. oktobra. p. Danes je dopel iz Sofije naš tamošnji poslanik Milan Rakić, ter je podal ministru zunanjih poslov dr. Ninčeviću obširno poročilo o sočasni razmerah na Bolgarskem ter o delovanju naše in bolgarske delegacije za izvedbo niškega sporazuma.

Beograd, 13. oktobra. r. Danes dopoldne in popoldne se je vršila v ministru zunanjih del konferenca med ministrom zunanjih poslov dr. Ninčevićem, njegovim pomočnikom Panto Gavrilovićem in rumunskim poslanikom Emandijem glede definitivne ureditve meje pri Zombolji, Modošu in Pardonu. Rumunji zahtevajo, da se prizna Rumuniji nemški kraj Zombolja, proti izročitvi Zombolje Rumuniji pa so nastopili vsi pridobitni krogi v Vojvodini, zlasti pa Nemci, ki so odločno protestirali proti temu, da se prizna Zombolja Rumuniji. Izgleda, da naša država imenovanih treh krajev ne izroči Rumuniji, da pa ji je pripravljena izročiti nekatere druge kraje manjše važnosti.

Sírašna eksplozija v Varšavi

MUNICIJSKO SKLADIŠČE ZLETELO V ZRAK. — VELIKE ŽRTVE. — KATASTROFO POVZROČILI KOMUNISTI?

Varšava, 13. oktobra. s. Danes ob 9. zjutraj je zletelo v zrak skladišče za smodnik v varšavski citadeli. Vojaške bolnice so prenapolnjene z ranjenci. Žrtve so največ delavci in delavke. K sreči je bil 21. pešpolk, ki je tamkaj stacioniran na vojaških vajah. V okolici citadele so bile razbite vse šipe. Eksplozija je bila tako močna, da je vrgla velike kamne na drugi breg Viste. O usodi poveljstva generala 28. divizije Norwid-Neugebauer ni nič znanega. Število žrtv znaša do sedaj 150 mrtvih in 300 težko in več sto lahko ranjenih. Se vedno pa se nahajajo na razvalinah mrtlič, ki jih še ni bilo mogoče pobrati.

V eksplozivnem skladišču je bilo 25 vagonov smodnika. Kako velika je bila eksplozija, se vidi tudi iz tega, da je na kraju nesreče nastalo žrelo visoko kakor štirinadstropna hiša. Okolica skladišča je vsa v razvalinah. Mnogo oseb se je pri nesreči vrglo v Vislo ter utonilo.

Kdo je zakrivil eksplozijo, se še ne ve. S trdovratnostjo pa se širi trditve, da

gre za političen atentat, ki so ga povzročili komunisti.

Žalna seja parlamenta.

Varšava, 13. oktobra. j. Ko se je po mestu razširila vest, da gre pri strašni eksploziji za zločinski atentat, se je lotila prebivalstva velikanska razburjenost. Seja parlamenta je bila takoj prekinjena. Seniorski konvent je sklenil, da se ob 1. popoldne vrši žalna seja.

V skladišču je bilo mnogo artiljerijske municije. Med mrtvimi je 18 civilnih oseb, med njimi dve ženski in več otrok. Takoj po eksploziji je prihitel na lice mesta vojni minister Szeptycki ter vodil rešilno akcijo. Vojaški škof dr. Gal je umirajočim dajal zadnjo versko tolažbo.

Političen atentat.

Varšava, 13. oktobra. j. Dosedanji politični preiskave potrjuje prvotno domnevo, da gre v resnici za političen atentat. Policija je zasedla obsežno komunistično zarofo. Nekaj osumljenцев je že aretiranih.

Nemški izjemni zakon sprejet

ZGODOVINSKA SEJA PARLAMENTA. — OGROMNA VEČINA ZA ZAKON.

Berlin, 13. oktobra. j. Državni zbor je danes z veliko večino sprejel pooblastilni zakon. Ob veliki napetosti je ob 2. uri popoldne naznanil predsednik izid glasovanja. 347 poslancev je oddalo svoje glasovnice. O teh je glasovalo 316 za pooblastilni zakon, 24 proti, 7 poslancev, med njimi Stinnes, se je vzdržalo glasovanja. Izid so vse stranke razen komunistov sprejele z burnim odobravanjem. Tudi tribune so ploskale, ko je predsednik sporočil, da je zakon sprejet.

V imenu komunistov se je dvignil poslanec Froelich ter prečital proglas, ki pozivlja delavce, da se z orožjem splošne stavke bore proti vojaški diktaturi. Predsednik državnega zbora Loebe je nato zaključil sejo ter sporočil, da se bo prihodnja seja vršila koncem drugega tedna.

Izgredi gladujočih po celi Nemčiji

NEDOSEGLJIVE CENE. — MOKE IN KROMPIRJA NI VEČ. — BREZPOSELNI PLENILJO TRGOVINE.

Berlin, 13. oktobra. s. Prehrana prebivalstva zlasti velikih mest povzroča nemški vladi vedno večje težave. Kruh, ki se dobiva na izkaznice stane sedaj že 600 milijonov, funt sirovega masla 2 milijardi. Meso se bo od ponedeljka naprej prodajalo le za zlate marke. Moka in krompir sta pošla. Prihodnji teden peki ne bodo več imeli moke za kruh na izkaznice. K temu prihaja še grozno pomanjkanje plačilnih sredstev. Denarja ni, tako da ima industrija težave pri izplačevanju mezd, kar povzroča ogromno razburjenje med delavstvom.

V več krajih Berlina in ostale Nemčije je prišlo do spopadov med brezposelnimi in policijo. Brezposelni skušajo ple-

niti skladišča z živili. V Stiglitzu so brezposelni napadli tovorni kolodvor, da bi dobili krompir, ki je bil v vagonih. Policija se vozi na tovornih avtomobilih po mestu, da prepreči izgrede. Francoške zasedbene oblasti so proglasile nad mestom obsedno stanje. Pozno zvečer je bilo v Düsseldorfu več skladišč živil oplenjenih.

V Hoechstu je prišlo pred magistratom do demonstracij. Močan oddelek policije je moral ščititi poslopje. Množica je metala na policiste kamene, nakar so ti rabili orožje. En delavec je bil usmrčen, trije težko, več pa lahko ranjenih. Ceste med Frankfurtom in Hoechstom so strogo zastražene.

FAŠISTOVSKI VELIKI SVET.

Rim, 13. oktobra. s. Fašistovski veliki svet je sinoči rešil slučaj Rooce ter anuliral njegovo izključitev iz stranke z vsemi proti dvema glasovoma. Mussolini je govoril eno uro o notranji in zunanji politiki Italije, nakar je bil sprejet sklep, da mora stranka neposredno sodelovati z vlado in odklanjati vsako politiko, ki bi skušala prenesti politično in moralno odgovornost na druge stranke. Onim strankam pa, ki posredno ali neposredno sodelujejo s fašistovsko vlado, se mora priznati privilegirano stališče. Veliki svet nadaljuje nocoj svoja posvetovanja.

VODJA AMERIŠKEGA DELAVSTVA.

London, 13. oktobra. s. Reuterjev urad javlja iz Portlanda: Ameriška delavska zveza je na svojem zasedanju zopet izvolila za svojega predsednika Gompersa.

BOLGARSKI ZUNANJI MINISTER V RIMU.

Rim, 13. oktobra. j. Prihodnjo nedeljo pričakuje tukaj bolgarskega zunanjega ministra. Mussolini se bo z njim posvetoval o vseh vprašanjih, ki se tičejo Italije in Bolgarije. Komentarji listov poudarjajo, da je Italija vedno kazala svojo blagohotnost napram Bolgariji.

PRESTOLONASLEDNIK

Beograd, 13. oktobra. d. Včeraj so prvič peljali prestolonaslednika na šetnjo v parku pred dvorom.

H krstu pride tudi grški kralj, ki prispe v Beograd 19. t. m.

Na dan prestolonaslednikovega krsta izda poštna uprava v promet posebne razglednice, eno s sliko prestolonaslednika, drugo s sliko kralja in kraljice.

Inozemske borze

13. oktobra:

CURIH: New-York 557, London 25.29, Pariz 33.85, Milan 25.40, Praga 16.35, Budimpešta 0.0307, Bukarešta 2.60, Beograd 6.55, Sofija 5.45, Varšava 0.0006, Dunaj 0.0079.

TRST: Beograd 25.40 do 25.60, Pariz 132.50 do 133, London 99.60 do 99.85, New-York 21.85 do 21.97, Curih 392 do 395, Berlin (1 milijarda) 4 do 10, Praga 65.20 do 65.60, Dunaj 0.030 do 0.031, dinnari 25.50 do 25.70, dolarji 21.85 do 21.95, carinski franki (20) 86 do 86.5.

LONDON: Beograd 382 do 402, Berlin 23 milijard, Milan 99 do 99.25, Dunaj 320 tisoč do 325 tisoč.

NEW-York: Beograd 1.17, London 452.50, Pariz 607.50, Berlin 0.000.0003, Milan 454, Curih 39.29, Praga 298.50, Dunaj 0.14, Budimpešta 0.5525, Bukarešta 46.75.

DRUGE BORZE niso poslovala.

Prvi slovenski župan v Ptuj

Ptuj, 13. oktobra.

Po odstopu župana Losinskega so se pričeli med obema narodnima strankama, med JDS in NSS v Ptuj razgovori glede enotnega nastopa da se zagotovi izvolitev slovenskega župana. Demokratska stranka je pokazala polno razumevanje za važnost položaja. Kot kaže od obeh frakcij je imela pravico, da postavi kandidata, toda možnega zaupanja dr. Senčar, je kandidaturu odklonil, da je omogočil kompromis za narodnosocialno stran ko ter lojalno vzajemno delo obeh grup za gospodarski in kulturni narodni procvet mesta Ptuja.

Danes ob 6. se je sestel občinski svet k volitvi župana. Navzočih je bilo 23 občinskih svetnikov. Vlado je zastopal okr. komisar g. Bratina.

Pri volitvi župana je dobil dosedanjí podžupan g. Blažek 12 glasov, 7 demokratskih in 5 narodnosocialnih.

Socialno demokratski kandidat g. Šežula je dobil 10 glasov, 1 glas je pa dobil soc. dem. Pepetko.

Dosedanji podžupan Blažek je torej izvoljen za župana. On je prvi slovenski narodni župan mesta Ptuja in je zato razumljivo, da je večina občinskega sveta pozdravila njegovo izvolitev z glasnim odobravanjem. Izvolitev je izzvala v mestu iskreno zadovoljenje ter jo gotovo pozdravlja vsa slovenska javnost.

Župan Blažek se je v kratkem lepem govoru zahvalil za zaupanje ter je začel svoj program. Kot prvi slovenski župan bo vedno imel pred očmi narodne interese, pri tem pa se hoče z vso vmeno posvetiti gospodarski povzdigi mesta.

Po volitvi župana je bila seja zaključena. Volitev podžupana se bo izvršila na prihodnji seji. Upati je, da bo župan v najkrajšem času potrjen, da zavladajo na magistratu zopet normalne razmere.

Protestna skupščina ljublj. akademikov

Izjava jugoslovenske napredne omladine.)

Ljubljana, 13. oktobra.

Danes ob pol 3. popoldne je sklical meddruštveni odbor študentskih akademskih društev na univerzi skupščino, ki naj bi zavzela stališče k poročilu o ukinitvi ljubljanske medicinske in teološke fakultete.

Zborovanje je vodil tehnik Jenko.

Pomen ljubljanske medicinske fakultete.

Govoril je najprej dekan medicinske fakultete prof. dr. Šerko, ki je naslikal stanje in delovanje medicinske fakultete na naši univerzi. Zastopniki vseh univerz v kraljevini so ponovno zahtevali, da se ustanovi v Ljubljani popolna medicinska fakulteta. Na zadnji medfakultetni seji se je na predlog govornika sklenilo, naj se za enkrat počaka z ostalimi semestri, pač pa se naj takoj uvede vsaj peti semester, da bodo mogli slušatelji redno polagati prvi rigoroz v Ljubljani. Prostor, ki so neobhodno potrebni za fakulteto, se ji celo odvzema, mesto da bi se dala prilika čimprejnjega povečanja in razširjenja. Vsi kandidati, ki so položili v Ljubljani delne izpite — 190 njih po številu — in oni, ki so napravili prvi rigoroz (38), vsi ti študirajo sedaj na univerzah v Zagrebu, Gradcu, Krakovu, Varšavi in v Nemčiji in je njihov položaj v študijskem oziru kar najboljši. Zanimivo je, da nemška graška univerza, ki nam zadnja leta ni bogve kako naklonjena, priznava in visoko ceni naše izpite.

Na materialu za seiranje smo izredno bogati, kar se vidi že na dejstvu, da prihajajo medicini z zagrebške univerze k nam na te vaje. Vsaka premestitev ali ukinitve naše medicinske fakultete bi bilo torej prosto rečeno nesmiselno. Razume se, da protestiramo proti členu 83. finančnega zakona, ki predvideva ukinitve naše fakultete. Treba je pa še razen tega opozoriti narodno skupščino, ki prične zasedati 20. t. m., da pri prvem univerzitetnem zakonu upošteva navedeno dejstvo o potrebi in dobrih uspehih naše medicinske fakultete. Izvajanja prof. Šerka so bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Nato je dekan teološke fakultete prof. dr. Lukman skušal dokazovati potrebo teološke fakultete. Država pa njo itak malo plačuje.

Po referatih obeh dekanov se je oglašal predsednik Centralnega tajništva Jugoslavije napredne omladine ter je utemeljil stališče svobodnomiselnega dijaštva tako je:

Jugoslovenska napredna omladina odklanja, da bi se kulturna vprašanja in obstoj kulturnih institucij reševala kot zgolj politična vprašanja. Ne odpravljamo tudi, da se princip štedenja izvršuje na škodo kulturnim institucijam. Vprašanje ukinitve teološke fakultete smatramo za kulturno, ki naj se edino in vselej rešuje s kulturnega vidika. Zato vztrajamo na kulturnem boju proti teološki fakulteti, ki je dogmatična veda ne spada na zavod svobodne znanosti. Naša društva so se zedinila na sledeči resoluciji: «Apetiramo na narodno skupščino, naj ne ruši obstoječih kulturnih institucij. Pri-
držujemo pa si svoje principijelno stališče glede teološke fakultete. Podpi-
ši: J. n. a. d. «Jadrana»; J. a. d. «Triglav»; J. a. a. k. «Nijava».

K. s. akademikov iz Primorja; Rad. stud. klub «Slav. Jug.».

To izjavo je nato utemeljevalo in komentiralo na takten in lojalen način več zastopnikov svobodnomiselnih grup. Akoravno je bilo napredno dijaštvo v veliki večini, so se govorniki vzdržali vsakih izpadov. Klerikalni dijakli so to lojalnost kvitirali z neslani in hujskajočimi opaskami ter z neprestanim izživanjem. Skupščina je postala burna in je treznosti naprednih akademikov se je zahvaliti, da se ni razbila še pred glasovanjem.

Ko je meddruštveni odbor predložil svojo resolucijo, ki zahteva ohranitev medicinske in teološke fakultete, so zastopniki naprednega dijaštva izjavili, da vztrajajo pri svoji izjavi. Navzile temu so klerikalci zagnali hrup, da je resolucija meddruštvenega odbora sprejeta. Ker so namreč nekateri napredni akademiki dvignili roke, da se oglašajo k besedi, so klerikalci trdili, da je tudi svobodnomiselno dijaštvo se izreklo za resolucijo. Neorganizirani akademiki s. je izzval velikanski hrup, ki naj bi bil prepričal, da napredni akademiki podajo protest proti nepravilnemu glasovanju. V znak protesta proti neparlamentarnemu obnašanju klerikalne manjšine so zato napredni akademiki zapustili zborovanje in skupščina se je razšla.

Ogorčenje med napredno omladino je veliko. Svobodnomiselni akademiki se bodo proti nelojalnostim klerikalnih dijakov v bodoče bolje zaščitili.

Seja ravnateljstva Ogr. urada za zavar. delavcev v Zagrebu

Zagreb, 13. oktobra.

Danes se je zaključila večdnevna seja ravnateljstva centralne socialno-zavarovalne institucije po izčrpanju obsežnega dnevnega reda. Bila je precej živahna, mestoma celo burna. Događki in poročila na seji so dokazali, kako v visokem interesu socialnega zavarovanja je, da nad izdatki v socialnem zavarovanju, ki so se v posameznih pokrajinah tekem desetletij razrastli v nevarne bule, bdi neka objektivna vsodržavna institucija, katere najvišja naloga in dolžnost mora biti ustvariti trde temelje v zgradbi soc. zavarovanja. Da ta socialno-higijenična uredba postane res to, kar mora biti: sreča vsega ljudstva v državi. Razne pokrajinsko-osebne želje in samovoljnosti, ki so globoko zaraščene v mnenju, da je socialno zavarovanje domena samo posameznikov in ne celega naroda v državi, morajo dobiti svoj regulativ v modri centralni upravi. Događki na seji so pokazali, da posamezne pokrajine še niso prodrele v bistvo zavarovanja.

Dnevni red je obsegal v glavnih točkah odobritev proračuna posameznih pokrajinskih okrožnih uradov, pravilnik o draginskih dokladah rentnikom, prevedbo uradništva na podlagi novega službenega pravilnika, predpisovanje prispevkov in druge manj važne zadeve.

Proračun Središnjega urada znaša za prihodnje leto 6 milijonov Din. Od tega od pade nad polovico na plače. Celokupno ravnateljstvo je mnenja, da so izdatki odločno previsoki in je zahtevalo od upravnega odbora, da pristopi takoj k narčni reforme birokratične administracije. Iz proračuna so se črtale postavke v celokupni višini ca. 800.000 Din.

V debati je bila nad poslovanjem ljubljanskega okrožnega urada soglasno izrečena ostra obsodba in je bila z vsimi glasovi proti glasu člana M. Čobala ravnatelju Kocmurju v smislu službenih, statutarčnih in zakonitih predpisov izrečena kazen. Ravnateljstvo je zahtevalo v tem oziru še ostrejšo odredbo. Povdarjalo se je, da je ljubljanski okrožni urad v svojem poslovanju najslabši, tako v poslovanju napram delodajalcem kakor v poslovanju napram delojemalcem. Postopanje ljubljanskega okrožnega urada se more smatrati kot pasivno rezistenco proti vsem ukrepom centrale, ki so potrebni, da se zavarovanje izvaja po enotnih smernicah in po načelu cene uprave. Od 22 sedaj obstoječih okrožnih uradov v državi je bil edini okrožni urad v Ljubljani, ki kljub večkratnim pozivom ni poslal svojega proračuna. Veliko okrožnih uradov se je pobigalo tudi za svoje uradništvo in so predložili predloge za provedbo. Ljubljanski tega ni storil in tako bo to uradništvo na ureditev svojega službenega razmerja moralo čakati do prihodnje seje.

Ljubljani je dovoljeno, da 70 odst. vseh svojih prihodov potroši za svojo stavbo na Miklošičevi cesti. Ljubljana pa je zasknela s pobiranjem prispevkov sploh in s tem tudi z nakazilom 30 odst. Najdražji okrožni uradi v državi so Beograd in Sušak, ki porabijo 33 odst. svojih celokupnih prihodov za režijske troške! Najcenejši je Osijek z 10 odst. Povprečni izdatki ostalih uradov pridejo na 19 — 20 odst. Na urgenco ministrstva za socialno politiko, da se čimprej vrši jo volitve v Središnji urad se je ugotovilo, da je mogoče izpeljati volitve najprej šele prihodnje leto na jesen.

Z ozirom na zahtevo ministrstva, da se nameščence Sred. urada plača tako kot državne uslužbenke, sklene ravnateljstvo uvesti gurni delavni čas. Uprava ima vedno pravico povišati delavni čas do 8 ur. Nadure se ne bodo več plačevale. Draginske doklade rentnikom Sred. urada se zvišajo spozornostno za 50 odst. Nameščenci Sred. urada v Zagrebu so bili na sorazlasen sklep vsi (razven dveh)

prevedeni na šistemizirana mesta. Predvsem nameščencev okrožnih uradov bo izvršil upravni odbor, izpopolnjen z nekaterimi člani iz ravnateljstva, v prihodnjih tednih.

V upravni odbor je bil mesto odstopivšega člana g. Kaiserja izvoljen g. M. Čobal (Zagorje).

Politične beležke

O provedbi administrativne razdelitve države je zadnje dni opetovano razpravljali ministrski svet. Kakor znano, je likvidacija pokrajinskih uprav v Sarajevu in Splitu še skoraj dovršena. Glede zagrebske in ljubljanske prevladuje, kakor poročajo zagrebski listi, mnenje, da je treba postopati bolj polagoma. Izvršila se bo začelrat le združenje Srema s vojvodinskim področjem v dve oblasti, pokrajinski upravi v Zagrebu in v Ljubljani pa bi do nadaljnjega ostali. Nedavno je iz demokratskih vrst izšel predlog, da naj bi se dekoncentracija uprave izvršila gori do III. stopnje in da naj bi v razbremenitev ministrstev ter v prilog lokalnim interesom posameznih pokrajin v važnejših centrih države, predvsem pa v Ljubljani in v Zagrebu bili postavljeni pomožni ministri, ki bi v samostojnem delokrogu po nalogu svojih titularov izdajali odloke in rešitve. Po vesteh iz Beograda se je ministrski svet te dni bavil tudi s to idejo in so nekateri ministri jo označili kot praktično. Gotovo je, da predstavlja solucijo naprednega vprašanja ki je mogoča brez novih ustavnih bojev.

Kaj je z reformo koledarja? Kakor smo že poročali, je v Carigradu posebna komisija, v kateri so bile zastopane razne ruske v pravoslavne cerkve, sklenila uvesti tudi za pravoslavno cerkev novi koledar. Izenačenje bi se imelo izvršiti v ponedeljek, 14. t. m. Ker pa so vse pravoslavne cerkve samostojne, carigradski sklepi za nje niso formalno obvezni in jih mora potrditi zato še vsaka cerkev posebej. Pri nas se to doslej še ni zgodilo in tako se pravoslavni cerkveni koledar v ponedeljek še ne premeni. O vzrokih zavlačevanja listi ne govorijo jasno, namigujejo pa, da gre za intrige gotovih ruskih emigrantskih krogov pri nas, ki se iz političnih razlogov, deloma morada tudi iz tesnogrude konservativnosti protivijo izenačenju koledarja in delujejo s svojim vplivom, ki ga imajo na vodilne kroge srbske cerkve nato, da koledarsko reformo preprečijo. «Politika» prav umestno zelo odločno obsoja to nelojalno rusko postopanje, ki ga označuje za zlorabo našega gostoljubja. Z zahtevo «Politike», da je treba te mahinacije čimprej odstraniti in koledar takoj izenačiti, se pač strinja vsa uvidevna jugoslovanska javnost, saj bo izenačenje koledarja mnogo pripomoglo k omiljenju verskih razlik med našim narodom.

Borba za mitre. «Riječ» objavlja dopis katoliškega duhovnika, ki dolži slovenske klerikalce, da skušajo z intrigami spraviti na beograjsko nadškofsko in skopljansko škofstvo stolico dva zagrizena svoja partizana in separatista. Jugoslovanski škofje niso bili nikdar vprašani za kandidate, temveč jih vsiljuje dr. Korošec preko papeškega nuncija Pellegrinetti. Vatikanska politika je bila vedno nepriateljska napram Jugoslovanom, zato ni čudno, da je Pellegrinetti predložil vladi kot kandidata za nadškofjsko stolico v Beogradu Koroščevega pristasa, ki je znan protivnik glagolice. Pismo končuje z apelo na ministrstvo, naj energično odbije klerikalne kandidate ter se zavzame za imenovanje svečenika, ki bo iskren pristnik narodnega jedinstva ter propovednik sloge, miru in ljubavi med našim narodom.

Kongres slovaške narodne stranke. Slovaki v Vojvodini imajo svojo politično organizacijo «Slovaško narodno stranko», ki je v četrtletju imela v Novem Sadu kongres delegatov. Glavni predmet razprave je bil, ali se naj Slovaki priključijo vladajoči stranki. Kongres je postavil pogoje, pod katerimi bi SNS bila pripravljena podpirati radikale. Ti pogoji so v glavnem: popolna enakost v agrarni reformi, v prvih treh razredih ljudske šole pouk v slovaščini, reaktiviranje bivših slovaških učiteljev, otvoritev slovaških šol zlasti pa razširjenje slovaške gimnazije v Petrovcu v popolni zavod. Posebna deputacija stranke se je podala v Beograd, da predloži te pogoje N. Pašiću. Kongres je tudi sklenil ustanoviti v Novem Sadu slovaški politični dnevnik. Slovaki zatrjujejo, da razpolagajo z 12.000 volilci.

Rešimo sokolski Tabor!

Prosveta

Ljubljanska drama.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Nedelja, 14. «Smrt majke Jugovičev».

Izv.

Ponedeljek, 15. «Judit». Gostovanje Marjete Vere. F.

Torek, 16. «Zaprto».

Sreda, 17. «Kar hočete». C.

Četrtek, 18. «Azazel». B.

Petek, 19. «Judit». D.

Sobota, 20. «Smrt majke Jugovičev». E.

Nedelja, 21. «Ugrabljeni Sabljice». (Strize Putjata) Izv.

Ponedeljek, 22. «Kar hočete». A.

Ljubljanska opera.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Nedelja, 14. «Aida». Izv.

Ponedeljek, 15. «Zaprto».

Torek, 16. «Evgenij Onegin». B.

Sreda, 17. «Aida». D.

Četrtek, 18. «Nikola Subić Zrinski». E.

Petek, 19. «Novela od Stanca». «Zapečatenje». A.

Sobota, 20. «Evgenij Onegin». C.

Nedelja, 21. «Prodana nevesta». Ljudska predstava.

Ponedeljek, 22. «Zaprto».

Mariborsko gledališče.

Nedelja, 14. «Zlatorog». Izv.

Šentjakovski oder v Ljubljani.

Nedelja, 14. «Zenitev».

Mestno gledališče v Celju.

Torek, 17. «Pelikan». B.

Sport

SK. STURM (Gradec) : SK. ILIRIJA 3 : 2 (3 : 0).

Graški nogomet je v zadnjem letu izredno napredoval. Spominjamo se tekme med reprezentancama Dunaja in Gradca, ki se je vršila novembra lanskega leta. Gradčani so bili takrat strahovito tepeni z 9 : 0. Med takratnimi igralci so bili tudi člani Sturma, ki je včeraj gostoval v Ljubljani ter dosegel proti naši Iliriji zaslužen zmag. Dumajske kritike niso bile ravno ugodne za Gradčane, katerim je takrat manjkalo precej tehnične rutine ter taktične prevladnosti, in z ozirom na višino njihove taktične nogometne umetnosti je bil izid gotovo upravičen. Toda od lani je napredek v graškem nogometu zelo velik. S. K. Sturm lahko smatramo za prvega zastopnika graškega nogometa in reči moramo, da smo bili včeraj z njihovo igro zelo zadovoljni, ker so kljub slabemu vremenu — skoraj neprestani dež je precej kvaril — dokazali, da so zadnji njihovi rezultati proti močnim dunajskim in tudi inozemskim klubom upravičeni. Skoraj vsi igralci Sturma so se izkazali kot izvrstni tehničarji, ki so imeli tudi na ne ravno dobrem terenu žogo v svoji oblasti. Tudi taktično so nadkrijevali svojega nasprotnika. Odlikovali so se z lepimi kratkimi pasi. V napadu se je odlikoval notranji trio, predvsem leva zveza. Krilska vrsta je bila večinoma dobra, naravnost izborna sta bila oba branilca. Da bi mi imeli branilca kot je n. pr. njihov desni, Diamand, bi Ilirija pri svojih tekmah gotovo boljše odrezala. Sigurni in dolgi osvobodilni strel, hitro in pravilno polnovanje nastalih nevarnih situacij karakterizirajo tega odličnega branilca.

Ceprav je rezultat z ozirom na moč Gradčanov za našo Ilirijo docela zadovoljiv, ne moremo trditi, da smo z vsem moštvo Ilirije mogli biti zadovoljni. Predvsem je docela odpovedal branilec Beltram, ki je včeraj igral eno svojih najslabših tekem. Dolinar je bil priden ter mnogo pripomogel, da ni bil rezultat za Ilirijo slabši. V krilski vrsti je mogel zadovoljiti edino srednji krilec Lado, dočim oba druga nista izvršila svoje naloge. Zlasti Hus je bil zelo slab naslednik Tavčarjev. V napadnih vrsti, je notranji trio pokazal lepe kombinacije, ki jih pa zaradi neodločnosti in hude nasprotnikove obrambe ni izrazil. Le Vidmar je dvakrat pravilno razumel nastali situaciji ter zabil oba gola za Ilirijo. Pevalček je bil mnogo pod svojo običajno formo. Na desnem krilu je J. Zupančič vsled napačnega placementa zamudil mnogo lepih prilik. Vratarju Miklavčiču gre kljub trem golom vsa pohvala. Predvsem se mora pri njem občudovati obramba nizkih strelcev.

Tekma je v prvi polovici kazala precejšno premoč gostov, ki so v prvi polovici dosegli tri gole. Izredno lep je bil tretji. Izgledi za Ilirijo niso bili torej najboljši. Vendar pa se je Ilirija v drugi polovici zbrala in Vidmarju se je posrečilo zabil oba gola za Ilirijo. Gosti pa so, zlasti obramba, napeli zato vse svoje sile, da onemogočijo domačim izenačenje. Njihova zmaga je bila popolnoma zaslužena.

Današnja tekma (ob 15.30) obeta biti še bolj zanimiva, ker bo tudi Ilirija storila vse, da popravi včerajšnje napake, predvsem v obrambi in v krilski vrsti.

Sodnik Hus je bil dober. Občinstva z ozirom na slabo vreme mnogo.

S. K. Ilirija naznanja, da je v bodoče naslavljal vsi klubove korespondenco na naslov: Fran Jerala, Ljubljana, Ljubljanska kreditna banka, korespondenco namenjeno izrecno za nogometno sekcijo pa še nadalje na naslov: Krsnikova ulica 3/II. Tajnik I.

Lahkoatletika proti plavanju. Danes ob 14.30 se vrši na igrišču Primorja ob Dunajski cesti zanimiva nogometna tekma. Člani lahkoatletike in plavalne sekcije S. K. Primorja so sestavili nogometni moštvi, ki hočeta pokazati svoje sportsko vrline tudi na tem polju. Noben od igralcev ni verificiran nogometas, toda izključeno ni, da se med njimi najde kak nogometaski «veletalent». Slučne tekme se vrše tudi v drugih krajih ter so vedno zelo zanimive in — zabavne. Opozorjati je le na lanske letošnje tekme med stariimi gospodi S. K. Maribor in S. K. Rapid, ki so imele rekorden obisk. Tudi med ljubljanskim prebivalstvom vlada veliko zanimanje in je pričakovati obilo občinstva. Postava lahkoatletike moštva se v toliko izpremenila, da nastopita tudi znana sportnika Ferdi Ludvik in A. Bašin. — Ob 14. se vrši na istem igrišču propagandni damski lahkoatletski mišing, ki bo gotovo tudi zelo zanimiv.

Objave

× Rešimo sokolski Tabor. Nabrano po bratu Jakopiču za zgradbo Sokola I. 30 in za St. Petersko podružn. družbe Crlj. Metoda 30 Din. Iskrena hvala!

× Sokol I. v Ljubljani ima pri svojem izkopu na Taboru mnogo zemeljskega materiala. Kdor ga rabi, naj se pri-
glasi takoj in sicer popoldne v društveni pisarni na Taboru (ne na stavišču) ali popoldne v Tiskovni zadrugi nasproti glavne pošte pri br. Vrečarju. — Odh.

× Štepanjski Sokoli pridejo v nedeljo dne 14. oktobra 1923. vinsko trgatve pri Ivanu Bricelju v Štepanji vasi. Prijatelji nepriljubljene zabave se vabijo k obilni udeležbi. Ker je grozde že dozorelo, se vrši trgatve ob vsakem vremenu.

× Zborovanje dobrovoljcev bo danes, v nedeljo ob 9. uri v areni Narodnega doma. Udeležba obvezna.

× Veliko vinsko trgatve pride. «Prostovoljno gasilno društvo Kosarje Podsmreke» danes, dne 14. oktobra 1923 ob 2. uri popoldne v prostorih M. Kanj v Podsmreki št. 26. Spored je izvršeno sestavljen in bo nudilo obilo zabave. — Vstopnina 3 Din. Gasilci v kroju vstopnine prosti. V slučaju slabega vremena se vrši prireditve prihodnjo nedeljo. — Odh.

× 500 lepši dobitkov, med temi pet glavnih, je že pripravljeno za tombolo vojnih invalidov, ki se vrši prihodnjo nedeljo, dne 14. oktobra na glavnem trgu v Mariboru. Dobitki se še vedno množijo in bo ta tombola prekašala vse dosedanje, ki so se vršile v Mariboru. Ker je rok jako kratek, naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, si nabavi o pravem času srečke, ki se dobe komad po 8 Din pri gosp. Zlati Brišnikovi v Slovenski ulici in v vseh trafikah. Svira vojaška godba.

× Klub esperantistov v Ljubljani, na znanje, da otvori kurse iz esperantskega jezika v torek dne 16. oktobra ob 7. uri zvečer v šentjakovski šoli, II. nadst. Učna pristojbina bo znašala 10 Din, za dijak 5 Din mesečno. Ta dan naj pridejo tudi vsi člani in lanskí učenci. — Odh.

× Poljudno predavanje o gobah bo danes v nedeljo ob 10. uri popoldne na ljubljanski realni (risalnice v I. nadst.).

× Kegliški klub «Venček» v Ljubljani zaključuje danes v gostilni «Drašček», Bohoričeva ulica 9 tekmovalno kegljanje. Sodeluje orkester Dravske divizije.

× Kulturno in gospodarsko društvo na Barju priredi danes vinsko trgatve v gostilni pri «Usniku» na Rudniku, Dolenska cesta. Začetek ob 17. uri. Vstopnina 3 Din.

× Odbor za obnovo sokolskega doma v Litiži, priredi danes v prostorih sokolskega doma v Litiži veliko vinsko trgatve. Pričetek ob 19. uri. Vstopnina 5 dinarjev. Vabimo vse prijatelje društva da nas posetijo.

× Umetnostna razstava slovenskih in hrvaških mlajših umetnikov ostane odprta le še kratek čas; vabimo vse, ki si še razstave niso ogledali, na obisk. Obilčajno rodstvo je danes v nedeljo ob 11. uri; vodi g. Zorman.

Šah

«Ljubljanski šahovski klub» naznanja, da priredi njega predsednik, svetovni šahovski mojster dr. M. Vidmar v ponedeljek dne 15. t. m., točno ob 8. uri zvečer, v «Narodni kavarni» veliko javno simultansko šahovsko produkcijo.

Ker vlada za to prireditve v tukajšnjih šahovskih krogih izredno zanimanje in je proglasa tem potam «Ljubljanski šahovski klub» k navedeni simultanski splošno šahovski mobilizaciji vseh toježeljnih in zmognih šahistov, je pričakovati ogromnega navala in rekordnega poseta, vsled česar naprošamo vse šahiste in prijatelje šaha, ki žele igrati pri simultanki, naj po možnosti prinesejo šahovnice s seboj.

Dopisi

TRBOVLJE. O Bog reši nas gerentstvo ali prej ne dam miru, da pridem do krita, je bil vedno pobožen izrek ironičnega bivšega opozicionalca. Seveda odkazuje pa pri koritu je vse v najlepšem redu! Koruza, ki so jo naročili, da bi njeno pomagali ubogim občanom za čast stavke, se bo semila, vrhuta so jo poražili, ker so baje pozabili računati dovoz itd. O kuruzni moki, še ne govorimo, da ne kratimo mlinarju zaslužka. Idealna «eiglanca» že obratuje samo vemo ali bo kot «delniška družba» čisto vemo ali bo pride občini v breme? Opuščenje v občinskih gozdovih je vidno. Odkar so začeli šediti so opustili in urada tudi vse pomožne uradnike in na stavili v kamnolomu pristaše režimistov bivše komuniste od rudnika odslavljenih delavce, da tako z bitrim delom in veliko plačo «koristijo» občini. Radikalna paž znajo čeravno so razcepili na dvestruji. Prva bolj z moskovskimi načeli in slično urejenim gospodarstvom, druga pa idealna s strankarskim denarjem. Dosega pa razni Jožeti, Miheti Korini in drugi pred «maso» pokažejo, da nimajo rudnikom nikakih stikov, so si nabavili tudi konjčke in kočije, seveda to ni vse dobičkanost in občina še tako ne preduje, kar ti gospodarstvo, da ima ura še novo napisano tablo in nekdo nov klub! O podoknicah, vinčnu in nemakel petju pa še drugič, ko bomo zopet zborovali in bo Stanko o rdeči zastavi in pravem radikalizmu razlagal!

Politični odmevi

„Čitajte“ — léžite!

Trst, 12. oktobra.

Naše grenkobe polno življenje je postalo že tako bridko, da je iz svojih žrtv začelo zbijati krute šale.

Kljub temu da prosvetno ministrstvo v Rimu še ni dalo odloka, po katerem se mora z letošnjim šolskim letom v prvem razredu vseh ljudskih šol v Julijski Krajini uvesti italijanski kot učni jezik, s čemur postane slovenščina in hrvaščina samo neobvezen učni predmet, so šolska oblastva v Julijski Krajini že odredila izvršitev tega še neizdanega odloka. Posledice so naravnost strahovite. Ker so po delu šole večinoma enorazrednice, se vse te šole z vsemi oddelki kar čez noč izpreminjajo v italijanske. V vseh oddelkih je pouk italijanski. Ubogi otroci gledajo debelo italijanskega učitelja ali italijanskega učiteljico, ki jim govori italijanski in ne razumejo niti besedice. Učitelj se hudoje nad njimi, jih zmerja z vsemi mogočimi psovskami, tepci, osli, bedaki kar frče okoli njega, a otroci gledajo in gledajo, nekateri tudi jočejo in ne vedo, kaj naj store.

En sam primer: V Škofijah v koprskem okraju so namestili učiteljico, ki je prišla nekje od Napolja. Če bi slovenski otroci tudi znali kolikor toliko italijansko, seveda v narečju, bi je ne razumeli, ker Primorec, četudi zna precej dobro italijanski, le s težavo razume Napolitanca. Tako pa, ko italijansko sploh ne znajo, ne razumejo prav ničesar, kar jim pripoveduje učiteljica, ki sama ne v, kaj naj bi storila s to „čredo neumnežev, nevednežev, tepcev.“

Otroci imajo pred seboj na klopi knjigo, seveda slovensko, ker italijanski učni knjige še niso dobili. Da ti vendar ne sedeli v šoli kar tako tjavendan, jim učiteljica ukaže: „Leggete!“ (Ležete — „Čitajte!“). Otroci strme v učiteljico in nihče se ne zgane. Ker pa učiteljica vedno le ponavlja svoj „Leggete“ — se začnejo spogledovati in celo nekoliko muzati, potem se jim pa le posveti v glavi. Sklone se najprej eden, potem za njim drugi in končno — leži ves razred ali po klopih ali pa po tleh! Otroci so si učiteljico „Leggete!“ tolmačili, da naj se „vležejo“, in polegli so se, kamor in kakor je kdo mogel in znal. Učiteljica, videča ta prizor, si je začela puliti lase in z glavo butati ob steno in je končno zbežala iz šole.

To se je zgodilo oktobra meseca leta 1923., v prosvetnem XX. stoletju, v deželi dvatisočletne kulture, v Italiji, ki se s ponosom imenuje najsvobodoljubnejša država na svetu!

Razpust tržaškega planinskega društva

Trst, 12. oktobra.

Približno pred tednom dni je prišla na policijo ovadba, da skrivajo Slovenci orožje in municijo v podzemski jami „Dimnica“ v Slivju pri Kozini. Včeraj, v četrtek, je Slovensko planinsko društvo v Trstu prejelo odlok tržaškega prefekta, ki razpušča društvo, češ, da organizacija ne dosega več pogojev obstanka.

Italijanska oblast je segla s tem po eni naših kulturnih institucij, ki je mirno, pohlevno in gotovo brez vsake škode za Italijo in njene državne in nacionalne institucije vršila svojo kulturno poslanstvo med našim narodom na domačih tleh v Italiji. Težko je razumeti, kaj je dalo povod temu oblastnemu ukrepu. Društvo ni zagrešilo ničesar. Stvar postaja razumljiva šele tedaj, če povemo, da je prefektura odredila, da imetje Slovenskega planinskega društva v Trstu preide v last italijanskega planinskega društva „Società alpina delle Giulie“. Gospoda pa se je pri tej „transakciji“ ureza-

la, zakaj Slovensko planinsko društvo v Trstu nima nikakršnega imetja. Kar je imelo premoženje, je zgorelo svoj čas v „Narodnem domu“. Ali za požgano imetje italijanskemu društvu tudi ni bilo, pač pa za nekaj drugega — za eno najlepših kraških jam, za „Dimnico“ pri Slivju.

Ta jama, ki po sodbi strokovnjakov s svojimi naravnimi čudesi prekaša celo postojnsko jamo, je bila last slivenskih občanov, v najemu pa jo je imelo tržaško planinsko društvo. S precejšnjimi stroški so naši planinci uredili dostop v jamo ter od časa do časa prirejali skupne izlete v podzemlje. To dejstvo je Italijane že davno bodlo v oči. Slivenci so namreč vedno izjavljali, da bo imelo jamo v najemu le naše planinsko društvo. Ker torej ni šlo zlepa, so Italijani posegli po sredstvu, ki se more označiti samo z enim izrazom — podlo lopovstvo.

Ko je oblast dobila — seveda naročeno — obvestilo, da je v „Dimnici“ skrito orožje, je poslala v Slivje karabinerje, ki so zahtevali od oskrbnika jame ključ. Šli so v jamo in se vrnili

iz nje z dvema avstrijskima vojaškima puškama. Obenem so uvedli nekako hišno preiskavo v celi okolici Slivja. Pri jamskem čuvaju so našli zastarele samokres. To je bil za Italijane popoln „dokaz“ krivde. Seveda so bili povzročitelji afere pri svojem delu zelo ne previdni. V jami, kjer se voda cedi od povod, so našli obe puški tako lepo svetli in očisti, kakor da sta pred pol ure bili vzeti iz omare. Niti pegice rje ni bilo na njima: očividni dokaz, da je bilo orožje podtaknjeno. Ti dve puški so Italijani skozi neko luknjo spustili v jamo, in ju potem seveda „enašili“. Našli pa so ju na mestu, kjer bi se bil ob zadnjem skupnem društvenem posetu jame moral vsak obiskovalec — spodetkniti nad njima.

Kako je bilo „dokazano“, da je v „Dimnici“ skrito orožje. Odgovorno je seveda za to „Slovensko planinsko društvo“. Oblast se je v tem slučaju poslužila starega avstrijskega zakona. Izkopala je iz njega določbo o pomankanju pogojev za pravni obstoj društva — ter izigrala slivensko jamo v roke italijanskim planincev.

S tem je naše planinsko društvo zatrt po zaslugi italijanske zahrbtosti, samogoltnosti in nasilja. Pa naj še kdo zine, da se nam v Italiji ne godi boljše kakor pod prejšnjo tiranijo!

Domače zadeve

Bodočnost srednješolskih profesorjev

Beograd, 11. oktobra.

Povodom predložitve zakona o srednjih šolah in njih učiteljih se je vršila te dni konferenca razširjene seje glavne uprave Proforskoga združenja, kateri so prisostvovali delegati iz vse kraljevine. Za ljubljansko sekcijo sta bila navzoča podpredsednik prof. Fran Jeran (Ljubljana) in prof. dr. Adolf Pečovnik (Maribor). Posvetovanja, ki jih je vodil predsednik Združenja prof. Živanovič so bila zelo temeljita. Končno je Glavna uprava izdelala memorandum, ki se je kot trezno premišljeni kompromisni predlog srednješolskih nastavnikov predložil vladi.

V to svrhu so se zglasili člani glavne uprave v navzočnosti vseh pokrajinskih delegatov predvčeršnjem in včeraj pri ministru prosvete Trifunoviću, ministru financ Stojadinoviću, za izenačenje zakonov Trifunoviću ter končno tudi pri ministrskem predsedniku Pašiću ter jim izročili tudi zahteve glede ureditve proforskoga položaja v novem srednješolskem zakonu, odnošno službeni pragmatiki.

Glavne njihove zahteve so:

- 1) Profesorji naj se uvrstijo po položajnih plačah tako, da prično službo v 8. skupini ter jo končajo v 4., ravnatelji in inspektorji pa v 3. skupini.
- 2) Ako ni mogoče doseči za profesorje poseben zakon, naj se jim odmerijo doklade enako kakor sodnikom.
- 3) Maksimalno osnovno plačo naj doseže profesor po 23 službenih letih.
- 4) Proforska mesta naj se oddajajo konkurznim potom ter naj bodo nepokretna.
- 5) Naj se proforskemu združenju zakonito prizna vpliv na srednješolsko zakonodajo.

Konferenca z ministrom prosvete je trajala dve uri. Končala je v bistvu negativno. Minister je pristal samo na zahtevo glede maksimalne osnovne plače. Glede zaključne skupine je minister smatral, da ni mogoče iti dalje nego do 5. skupine pri profesorjih ter do 4. pri ravnateljih in inspektorjih. Uvedbo stečajnega razpisa je minister za novi zakon odklonil, češ, da je to morda krivično, toda on kot državnik mora uvaževati potrebe prehodne dobe. Proforska mesta se bodo torej po novem zakonu oddajala po vsej državi kakor dosedaj v Srbiji in na Hrvaškem brez natečaja s prostim imenovanjem. Kar se tiče zadnje zahteve je minister mnenja, da bo prosvetna uprava sicer vedno rada vpoštevala mnenje prof. organizacije, vendar ji iz ustavnopravnih razlogov ne

more priznati direktnega vpliva na zakonodajo.

Min. predsednik Pašić je zagotovil profesorje svoje naklonjenosti ter v ostalem izjavil, da bo za minister prosvete storil primerne korake.

Danes so se delegati vrnili v svoje kraje.

Beseda naših žen

V dvorani ljubljanske Kazine se je v petek zvečer vršilo zelo zanimivo predavanje. Gospa Vera Albrechtova je govorila o propagandi in ciljih mednarodne „Ženske lige za mir in svobodo“. V svojem predavanju se je ozirala zlasti na letošnji kongres „Ženske lige“ v Podjebradu na Češkem.

Pravilno je gospa predavateljica v svojem govoru podčrtala oklice, katerega je liga letos ob 9 obletnici izbruhla svetovne vojne izdala na javnost in v katerem pravi, da mora vsaka žena čuti v sebi pogum, da se zoperstavi vsaki odredbi bojaželjne politike, ki uničuje življenje, onemogoča razvoj in ovira bodočnost in srečo človeškega naroda. Nato je ga. predavateljica navzočo poslušalstvo seznanila z zborovanjem lige na letošnjem sestanku.

Kardinalna točka kongresa „Ženske lige“ v Podjebradu je bila točka o zaščiti narodnih manjšin. Na ta kongres je liga pozvala tudi zastopnice iz naše države. Došli so bili naši nasprotniki na tem kongresu zastopniki številno, je bila na zborovanju za celo Jugoslavijo navzoča samo gospa Albrechtova, ki je imela lepo priliko videti, kako je razpredena propagandistična mreža naših sovražnikov pred zastopniki velikih in civiliziranih narodov, dočim se za nas vsled naše pasivnosti ne zavzame nihče. Gospa Albrechtova je morala čestokrat ugovarjati bolgarskim zastopnicam, ki so na kongresu čitale tendenciozna poročila o masakriranju Bolgarov a strani Srbov. Gospa predavateljica je imela jako težko stališče tudi v pričlo italijanske zastopnice. Ta je na obtožbe, da postopala Italija z jugoslovansko narodno manjšino po barbarsko kratko in cinčno izjavila, da jugoslovanska narodna manjšina v Italiji sploh ni znana. Na kongresu se je poročalo tudi o narodnih manjšinah v Avstriji. Nas zanima tu v prvi vrsti Koroška.

Z iztozrom na vnebovpijoče krivice, ki jih izživlja italijansko tlačenje našega življa v Primorju, je gospa Albrechtova sestavila protestno resolucijo, katero je koncem predavanja prebrala in ki jo v imenu jugoslovanskih pacifistk namerava poslati predsednici „Ženske lige“, da se izroči enako mislečim italijan. ženam.

Tekst resolucije se glasi:

„Draga sestre! Skupno smo prevzelo težko nalogo zblizanja naših dveh narodov, ki naj bi bil pogoj za obstoj miru v Evropi. Z odlokom okrajnega šolskega sveta v Postojni od 30. septembra 1923. Opd. 5/3952 ad in z enakim odlokom prefekta Trsta in Gorice se je našim otrokom vzel v prvem razredu pouk materinske in se hoče otroku 6 let nuditi izobrazbo v njemu nerazumljivem jeziku, je našo medsebojno delo otežkočeno in znova je vsejana kal sovražstva med obema državama. Mi se obračamo do vas, enako misleče pacifistke Italije, da dvignete svoj glas proti takšni politiki, da odprete oči zaslepljenecem, da zahtevate najnujnejšo reformo za odstranitev vseh naredb, ki nasprotujejo brez-pogojni enakopravnosti vseh narodnosti v državi. Notranjepolitična reakcija, ki priglaja le sovražstvo in ščuvna medsebojno narode, vzbujajo vedno smešnejše glavo. Reski konflikt je os, okrog katere se vrši mir med vojo in našo državo. V vseh službah, kjer se določila mirovnih pogojev teptajo z nogami, vsi samovoljni pohodi D'Annunzia, imenovanje Giardinija na Reko, ostajajo od Zveze narodov neopazeni, nazadnje pa se bo sankcioniral vsak tak nasilen rop.

Me, kakor ve, stremimo po pravični in definitivni ureditvi spornih vprašanj, z resničnimi garancijami v obrambo obeh držav proti vojni. Vplivajte na svojo vladu, da predloži sprejemljive pogoje in da omogoči naši manjšini svoboden razvoj. Naj se ne razbije vaše delo in naši upi na globalni nameri nerazumeva-

nja s strani vlade! Odloči, s katerim se je odvzel našim otrokom prvega razreda pouk materinske celotno v privatnih šolah, s katero se je nad 230 jugoslovanskih učiteljev vrglo na cesto, ta odlok zavržemo na podlagi samoodločbe narodov. Zavržemo ga v imenu miru, ki je vedno ogrožen, če se narod poniža.

Draga sestre! Odkrito vam moramo reči, da je naše ljudstvo v Italiji tolikanj pretrpelo, da ne veruje več na obljube brez garancij. Vsa današnja bol Jugoslavije in beda Evrope izvira vsled krstov pravice in vsled tega, da so se vladajoči povzpeli nad vsako moralo. Skoraj vsi odmevi našega ljudstva v Italiji so en edini vzklík ogorčenja namram početju vaše vlade. Čim hujše bo postajalo to nasilje, tembolj se bodo pripravila pri nas tla nacionalistični protiakcije in nasilju, kot odgovor s strani italijanske večine.

Zato vas jugoslovanske pacifistke prosimo, da združite svoja stremljenja z našimi in da dvignete svoj glas za sveto pravice naših manjšin, da preprečimo zlo in krivico nasilja ter smo bolj kot kdaj prej prepričani, da bo naš skupen program mednarodne organizacije mnogo pripomogel k mirni rešitvi mednarodnih konfliktov.

Ljubljana, 12. oktobra 1923.

Tako se je zgodilo, da je namesto naših mož-diplomatov vložila prvi protest proti nasilnemu potujčevanju našega naroda v Italiji žena. Bodi ji to dejanje priznano v čast, kakršne so dandane deležni le redki!

Iz življenja in sveta

Kaj nam piše mož modne dame

Draga prijateljica!

Dolgo Vam že nisem pisal, ker veste, da sem pač pisec iz poklica in da pišem le za honorar. Sedaj sem pa le prišel za pero (v resnici za svinčnik!) in Vas hočem kot damo dobrega okusa vprašati nekaj, o čemer vem, da si bova sporekla. Pa nič za to. S tem Vam hočem mimogrede dokazati, da nisem kavalir, kar mi vedno očitate, razen tega pa, da imate blago srce, ki vse odpusča. Po našem dnevnem časopisu se sedaj dokaj piše o modi. Ker čitate tudi tuje liste, veste, da se o tem med inorodci izgublja še več besed; neumnostna moda ima celo svoja posebna glasila, lepo poslikana s suhobednimi dečvami in natprana z gniljivimi „psemicami“. Pa ni to, kar sem Vam hotel povedati. Pač pa tole:

V nedeljo sem bral programatičen članek, kako se mora modna dama oblačiti. Da se mora oblačiti, je jasno, sicer bi jo željo, naposled bi jo pa še prepeljali na Studenc. Sedaj nama gre samo še za vprašanje: kako? Kaj mora vse imeti modna dama? Nogavice (od 100 Din dalje) iste barve kot obleko. Seveda ne smejo biti volnene, temveč iz blaga, ki se čim prej raztrga. — (Svila je že prevsakdanja!) Ne kremžite obrazca, draga moja, da ne postanete grda! Saj plača Vaš mož!

Joi, modna dama mora imeti navadne in menda tudi nenavadne oblike, potem pa se toaleto za jutraj, podnevi, zvečer in ponoči; zadnja mora biti po mnenju kraljice mode precej pomanjkljiva. Poleg tega mora imeti modna dama kostume. Po tem se plač, ki mora biti podnevi drugačen ponoči drugačen, za vsak letni čas drugače prikoljen. No da, šivilje si znajo pomagati! Kako genljive so bile svoje čase v čitankah in berilih storjice o „ubojnih šiviljah“. Sedaj pa se vozi šivilja moje žene z avtomobilom, jaz krevasm peš mimo nje, moja žena pa postane zelena, ko jo zagleda.

Vam, draga prijateljica, je morda lahko, ker še nimate otrok. Povem Vam pa, da jaz za svojo osebo pred prešturim še bolj zamotan in še bolj v nerazumljivem jeziku spisan akt ali celo zakonik nego odstavek modnih predpisov. Zato mi je neumljivo, kako more modna dama opravljati gospodinjstvo in vzgajati deco. Seveda mi boste, draga prijateljica, očitala, da vsega tega ne razumem; da imam

predsodke, kar končno priznavam. Opozarjam Vas pa na dejstvo, kakšna je današnja mladina, dasi si šola z najpreizkušnejšimi in najnovejšimi metodami pri-zadeva kako bi vzgojo izpopolnila. No, da, če modna dama — —

V duhu ste mi z dobro ročico zaprili usta. Zato moram začeti z druge strani. Torej začniva! Vi potrebujete najprej kostuma, ki stane lepe tisočake, tudi dva plašča hočete imeti, da si upate na cesto in v družbo. V gledališče si ne upate v stari večerni toaleti, ker se bodo nad Vami ljudje zgledovali. Bosti ste vedno, ker imate samo pet parov čevljev, za doma pa sploh nič. S perilom že se gre, ker ga letošnja moda zapoveduje kolikor možgno malo.

Draga prijateljica! Pričakujem hude plobe, ko se prihodnjič srečava. Vendar nadaljujem. Vzemiva, da je Vaš mož višji uradnik! Celotnega njegova plača ne bi zadostovala, da Vas opremi kot modno damo. Da je kulturni delavec? Ej ironije!

Pa tudi moske je letošnja moda grozovito udarila. Rekla je: „Kot raglani vrcani plašči se podnevi ne smejo nositi!“ Trdo povelje! Ker imam slučajno tak plašč in nobenega drugega ter si drugega tudi ne morem kupiti, ne smem podnevi na cesto. To sem že sporočil svojemu šefu in bom ostal do prihodnje pomladi doma. Takrat pa na veselo svidenje, draga prijateljica!

Vaš udani N. N.

Za zločince in lažnivce usodna iznajdba

Policiji in sodiščem, a tudi človeštvu sploh, dela največje reglavičje iskanja resnice, ki edini lahko tvori podlago za pravilno in pravično sodbo. Koliko dokazov in prič je potrebnih, da se izkaže o kakem dejanju resnica in za njo pravica! Iz Amerike prilaja sedaj glas o novi iznajdbi, ki bo, ako ni raca in ako se zanesljivo potrdi njena vršina, provzročila v človeški družbi velikianski prevrat, zločince in lažnivce pa opravičen strah in trepet. Amerikanski listi poročajo, da se je dr. Houseju posrečilo, človeka z zdravili narkotizirati (uspavati) na tak način, da je mogoče v tem stanju z njim še govoriti, ne da bi se on zavedal. Izkazalo se je, da govori tak uspavane čisto resnico in brez ovinkov prizna tudi svoje najtežje grehe. Dr. House je napravil več zelo zanimivih poskusov v tem pogledu na zločince in jeznih. Zločinci, ki jih je uspaval, so izpovedali točno, kako so

Operne premiere in reprize

Ne navzdol, nego vedno navzgor! Na to stališče smo se postavili nedavno, in pri-trjevala nam je vsa publika. Obžalovali smo, da niso več v ansamblu naših opernih solistov nekateri pevci in pevke, ki so bili odlični nosilci glavnih partij in pri občinstvu posebno cenjeni. Dosedanje predstave so dokazale, da smo imeli prav. Ga. Thierry-Kavčnikova je bila pevka silajnih glasovnih kvalitiet in tudi v igri je dosegla visoko stopnjo. Za tako pevko se morajo najti sredstva in repertoar. To je zahteva vseh abonentov. G. Balaban nima naslednika. G. dr. A. Rigo mu v nikakem pogledu in niti približno ni dorasel. Gospo Lovšeto baje nadomestita Hrvatica ga. Vesel-Polja in znova angaževana Slovenka ga. Gajeva. Toda glasovno je ne odtehtata.

Na svoje stvarne pripombe glede nedostatkov v personalu smo prejeli v „Slovenec“ odgovor, da so drugi — in sicer mi, „gospoda okoli Jutra“, krivi „ljudike in plevla“ pri gledališču.

Ne vemo, koga misli „Slovenec“ pod „ljudike in plevlom“ ter na koga strelja z. dr. Kimovec v „Slovenec“, češ, da je — „kuga“. Vemo le to, kar ve vsa javnost, da nima „gospoda okoli Jutra“ z gledališčem prav nikakih zvez, da ni nikar angažirala niti odpuštila, da ne

sestavlja repertoarja ter da odloča pri našem gledališču v vsem edinole gledališka uprava.

Ako meri „Slovenec“ na Gledališki konsorcij, ki je našo opero in dramo l. 1918. oživil, sestavil operno in dramsko osobe in dosegel tudi podpravljenosti, potem konstatiramo, da je bil Gledališki konsorcij prav toliko „Jutrov“ kolikor „Slovenec“. V konsorciju so namreč bili pristajši vseh političnih strank in v upravi so bili soimljeniki naprednih in drugih listov. Bistveno je gledališki ansambl še danes prav isti, ki je bil v dobri Gledališkega konsorcija; ostali so tudi zvečne glavni solisti, dirigenti, tehniško osobe, zbor in orkester. Nekaj jih je pomrlo, nekaj odšlo v Beograd in drugam. Kar je novega osobe, je bilo angažirano pod novimi, državnimi upravami.

Kje sta torej „ljudike in plevle“? Morda misli „Slovenec“ na baritona Nemca Hacka, ki je bil angažiran za prve baritonske partije, a ni bil niti za druge ter je moral po treh mesecih oditi; morda na tenorja Nemca Sirksa, ki je bil angažiran za prve junaške partije ter je moral po dveh mesecih oditi, ne da bi bil nastopil; morda na baritona Višnjevskega, ki je po osmih dneh izginil; morda na Nemko Kattnerjevo, ki je v polnem letu pela

menda le tri partije, morda gđ. Krystalowicz, ki je nastopila le enkrat? — Toda vseh teh in drugih Gledališki konsorcij — ali celo mi! — nismo angažirali. Niti poznali jih nismo. Tako resnično ne vemo, katere starejše in novejšje člane označuje „Slovenec“ tako poetično s plevelom, ljudsko in kugo ter kaj imamo mi opraviti z gledališkimi razmerami. Zato prosimo: govorite jasno! Potem vam odgovorimo.

Operna sezona se je z veliko zamudo otvorila letos z dvema enodejankama: B. Širola: *Novela od Stanca* (Šala s Stancom) in L. Blech: *Zapečateni* („Versiegelt“).

Prof. dr. Božidar Širola (rojen leta 1889.), izvrstni hrvaški muzikolog in skladatelj, je prvi s svojo enodejanko (leta 1915.) ustvaril poskus hrvaške nacionalne opere; napisal je tudi balet „Seneca“. Mar. Deržićeva pustna šala v dubrovniškem starem dialektu je morda kot dramsko delce v Dalmaciji zanimiva in razumljiva; nam ni žalibog ta dubrovniška mešanica z italijansko prav nič umiljiva ter jo uživamo kakor balet. Operna oblika dejanje neprestano retardira in ovira v urnem razvoju. Zato vzlic režiji vpliva le malo veselo.

V operi so najlepše uspel zbori, mešan in ženski, ki zvane bulno, krasno in tudi samoraslo. Tudi mediera (v mese-

čini) se odlikuje po instrumentaciji in harmonizaciji. To dvoje že dokazuje, da je dr. B. Širola talent. Ker je plodovit, bi bilo želeli, da ustvari večje, vsevečno delo. V „Stancu“ mu je orkester še predebelih barv, uporablja se preveč trobil in mu godala še nimajo dovolj zvoka. Pevski part je pisan vobče okorno in mu je melodična linija včasih zanemarjena. Izvzemno lepo je pisana partija Stančeva, ki jo g. Zathay izvaja v pevskem in igalskem oziru zelo okusno in vzlic teškočam z lahkoto. Razen v zborih je kantilena prezirana; kolo, Stančev spev in mestoma tudi orkester pa učinkujejo z uporabljenimi narodnimi motivi in ritmi tembolj simpatično. Početek uverture ostaja zmeden in nejasen, a dasi je Širola svojo opero kasneje pilil, je delo še ostalo melodično revno masivno, nepregledno, preločno sočno. Zanimiva kontrapunktika in že našteje vrline pa delajo vzlic vsemu Stanca vrednega, da smo se po njem seznanili z jugoslovanskim komponistom, ki išče novih potov in izrazov.

Med izvajalci je pohvalno omeniti še Oljiva g. Sowilkega silnega in blestečega tenorja ter živahne igre, in sila okretnega Vlahar g. Banovca, ki je pel jako lepo, skoraj brez nazalnosti, in g. Pučija, ki napreduje. Dirigent g. Matačić.

Blechovi „Zapečateni“ so komična burka brez posebne glasbene cene in za-

nimivosti, a z dosti zabavnim libretto in starinskih fakture. Uprizoritev je bila okusna, izvajanje prav dobro. G. Levar je podal zaljubljenega župana z nobleso; gđ. Thalerjeva je bila poredna, izvrstno karikurovka čerka, ga. Rewiczewa elegantna vdova simpatične igre in inteligentnega speva, g. Kovač prav dober zaljubljenec, a g. Zupan kot obč. sluga virtuozen gostobesednik in drastičen komik. Tudi g. Perko se je kot nočni čuvaj obnesel dobro. Posebno priznanje gre zboru, ki je bil živahen in v svoji nelahki nalogi zanesljiv. Opero dirigira g. Balatka.

Verdijsko „Aldo“ (dir. ravnatelj Ruka-vina) smo čuli v obeh prvih zasedbah, kajti „prvi“ sta obe in „rangov“ vsaj pri gledališču se ne poznamo. O uporabi solistov odloča edinole razvrstitev repertoarja; dvakrat zapored namreč ne nastopa noben večji solist brez posebne sile. To izraža tudi uradni Gledališki list, ki navaja soliste le alfabetično, ne pa po kakih „rangih“.

Verdijska „Alda“ je bila vedno paradni komad vsakega repertoarja. Tudi pri nas. Letos je uprava žrtvovala za kulise, kostime in rekvizite posebno veliko; oprema, delo g. Skružnega, ki se je znova izkazal vse časti vrednega mojstra (angažiranega leta 1918.), in g. Waldstejnove, te naše stare umetnice s šivanko in kro-

Je zgodilo vse ono, čigar so bili obdolženi. Ne samo to! Povedali so v narkotiki tudi še vse druge zločine, ki so jih kdaj zagrešili, a zanje oblasti ni izvedela. Doktor House porablja za auspajvanje in to svrhu tako zvani akopolamin, zdravilni strup, ki se ga pridobiva tudi od korenin volčiča, po senčnatih gozdih, hribovitih in goratih krajih rastoči rastlini. Skopolamin uporabljajo zdravniki kot pomirjevalno in zelo naglo uspavajoče sredstvo pri bolnih na umu. Dr. House pripisuje akopolaminu sedaj tudi moč, da se more z njim iz človeka potegniti uspavajoči izvedeti resnico. — Ko že pišemo o skopolaminu, naj omenjamo mimogrede še to postransko zanimivost, da ima volčič, ki se latinsko imenuje Scopolia atropoides, svoje znanstveno ime po Skopolju, rudniškem zdravniku v Idriji. On se je izven svojega poklica toliko bavil z rastlinstvom, da so njemu na čast imenovali znanstveniki volčič Scopolaminum atropoides. Prof. — ak.

Nobeno delo ne onečašča

Stara resnica je to in vendar se zgodi vedno znova, da jo je treba s silo uveljaviti. Predsedki proti delu ne izginajo. Na Ruskem izvestni aristokratski in intelektualni krogi poginjajo, ker jih je sram delati. Naravnost tragično je, kako se ne morejo premagati, ne morejo udušiti svojega ponosa in ošabnosti ter se prilagoditi razmeram. Toda tudi drugje je še mnogo takih, ki se nočejo ukloniti in delati. Celotno srednjim stanovim so taki. Zanimiv in značilen za današnje dobo pa je dolgotrajni proces, ki ga je imel upokojeni avstrijski državni uradnik Arnold Ticho na Dunaju.

Ločil se je od žene in sina ter je moral plačevati alimente. Ko so alimenti postali zaradi draginje preizkušnja, sta ga tožila, da mora alimente zvišati. Okrajno sodišče je Ticha obsodilo, da mora za sina plačevati po 15 odst. pokojnine, a na sinov priziv je deželno sodišče odredilo novo razpravo, češ, da mora oče plačevati več. Ako nima in ako pokojnina ne zadostuje, naj oče služi in dela, da bo mogel izvršiti svojo očetovsko dolžnost.

Okrajno sodišče je nato Ticha obsodilo, da mora poleg 15 odst. plačevati še po 130.000 K na mesec, češ, da Ticho toliko in še več lahko zasluži kot stenograf in s pisanjem na stroju. Zdaj se je pritožil Ticho na civilno deželno sodišče, češ, da se akademsko izobražen državni uradnik ne more onečasti in ponižati s tem, da bi pisal na stroj. K takemu deklariranju se ne more siliti državni uradnik, ki je dovršil akademične študije. Noben sodnik ali državni pravdnik bi si ne hotel služiti več kruha s tipkanjem. Tako se je branil Ticho. Zastopnik sinov pa ga je zavrnil, da je nesocijalno govoriti o deklariranju po delu, kakaj vsako pošteno delo je častno. Tipkajo dandanes največji umetniki in bogataši, stenografirajo najvišji duhovi, a vsi s tem služijo. Zakaj bi si torej sodnik, državni pravdnik ali kdorkoli ne smel častno služiti kruha s tem, da več dela, da tipka ali stenografira ali počne karkoli, je neumljivo. Senat je nato Tichov priziv zavrnil, češ, višja izobrazba usposablja le za višje delo; ako pa tega ni, mora vsakdo vse delati, da vrši svoje dolžnosti.

Ženske hočejo k vojakom. Te dni se je v nekem pariškem feminističnem klubu vršila zanimiva debata o tem, ali morejo tudi ženske postati vojaki. Moderni feministi se je dosedaj res posredilo pokazati sposobnosti v številnih področjih javnega življenja in s tem dokumentirati ravnopravnost s moškimi. Nezasledena je ostala edino le vojaška služba. Izgleda, da je dolžnost braniti domovino monopol moških, toda v zadnjem času si žensko prizadeva, da tudi na tem polju pokaže svoje sposobnosti. Odlična Parižanka dr. Madeline Pelletier se je odločno zavzela za to, da tudi ženske vršijo vojaško službo. «Me smo prav tako hrabre, kot moški — je naglašala v svojem govoru — da pa tudi mnogo izdržimo, pač najbolj dokazujejo moderne športistke. V vseh velikih vojnah je žensko dokazalo, da lahko prav tako dobro kljubuje sovragu kot moški. Ženske pa bi za slučaje vojaške obveznosti morale biti deležne tudi vseh

političnih pravic, osobito vojni pravice. Debata o vojaški službi žensk je v javnosti povzročila mnogo smeha. Nekaj pariški novinar je izjavil, da naj žensko kar razpiše plebiscit — pa bo videlo, da jim more prav radi prepustijo vojaško dolžnost.

Trinajsti general. General Giardini je na Reki trinajsti general, ki je prišel v nesrečno mesto, da ga «reši». Evo generalov, ki so imeli nalogo «reševati» italijansko Reko: Rainer, Graziosi, Pittaluga, Cavaglia, Ferrario, Sanna, Faccini, Denicotti, Bassignano, Faschini, Amantea Spreafico in Giardini. Trinajsti generalov — poleg teh še admiral Capri in Millo in nebroj polkovnikov, podpolkovnikov in majorjev. Vsa ta množica visokih častnikov je imela eno in isto nalogo: upostaviti na Reki mir in red. Resnično nemire in nerode so povzročali vedno samo Italijani. Trinajsti general je prišel na Reko z velikim pompom in dasi je izjavil, da je z njegovim prihodom na Reko le en vojak več, je nepobitno dejstvo, da se nahaja danes na Reki okoli 20.000 vojakov. Lahko trdimo, da pride na dva Rečana po en vojak. Italijansko časopisje mnogo piše o energiji generala Giardina, ne pove pa nikoli, koliko italijanskih vojakov ga ščiti.

Gospodarstvo

Lesni trg

Dasi je iz inozemstva dovolj povpraševanja, se vendar izvoz ne razvija ravno dovolj. Vzrok je v velikem pomanjkanju gotovine in nedostatku vagonov bolj nego v čvrstosti dinarja. Razen tega nepovoljno upliva povišanje železniške tarife. Prenehal je izstiz izvoz drv za kurjavo.

V zadnjem času je precej povpraševanja iz Francije. Izgledi so celo, da bi se mogel izvažati les v Japonsko. Slovenija, ki dobiva mnogo povpraševanj iz Italije, pa za enkrat nima ravno velikih količin, pripravljenih za izvoz. Pri sedanjih neugodnih razmerah je pričakovati znižanje cen, posebno, če bo dinar še nadalje čvrst na zunanjih tržiščih. Cene so namreč kljub zbolšanju dinarja že dalje časa v splošnem stabilne.

Postavno slavonjska postaja, odnosno postaja Gorskotok, so zadnje dni notirali: hrastovi hlodi I. 1900 — 2200, II. 1500 — 1600, hrastovi hlodi za furnirje 2400 — 2700, hrastovina na zrcalni rez 3200 — 3800, francoske dožice (1000 komadov) 1500 — 1800, bukovi hlodi I. 300 — 400, javorjevi hlodi I. 700 — 800, jasenovi hlodi I. 500 — 700, brestovi hlodi I. 450 — 500, mehko tesano blago 370 — 400, mehko žagano blago 600 — 700, brezoljni drogi hrastovi 50 — 70, železniški pragi hrastovi 60 — 80, bukovi 40 — 50, drva za kurjavo bukova I., 1 vagon 2750 — 3200, II., 1 vagon 2200 — 2400, mešana 2400 — 2700, oglje, 1 vagon 10 — 12 tisoč Din.

Na zunanjih tržiščih ni posebnih sprememb. V Čehoslovaški povišanje železniških tarif in nejasni položaj v Nemčiji ne dopuščata oživiljenja na lesnem trgu. V Rumuniji je nastopila Grčija kot močan kupec za mehki rezani material in so cene tamkaj čvrste. Drugače pa za bodoče niso baš najugodnejši izgledi za izvoz lesa iz Rumunije. Jako malo izvažajo nadalje Avstrija, kjer si samo Italija nabavlja nekaj večje količine.

TRŽNA POROČILA:

Novosadska blagovna borza (13. t. m.). Pšenica: baška, 78 — 79 kg, 2 vagona 352,5. Turšica: baška, okrogla, duplikat kasa 267,5; baška, 5 vagonov 250; marc-april, 9 vagonov 240; Tisa, duplikat kasa, 24 vagonov 262,5; zuban, 1 vagon 260; april, 100 odst. kasa, ponudba 217,5; marc-april 240. Fižol: baški, beli, ponudba 530. Moka: baška, baza «0», 1 vagon 560; «00», ponudba 560; «6», november-januar, 6 vagonov 377,5; «7», november-januar, 5 vagonov 320. Otrubi: v jutlnih vrečah, ponudba 145. Tendence mirna.

DOBAVE.

Dobava sena in slame. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani

× Pornografska literatura. Nedavno se je v Ženevi vršila mednarodna konferenca, ki je razpravljala o borbi proti pornografski literaturi, ki ima svoje središče v Berlinu. Berlinska policija ima v svojem muzeju obsežen oddelček, kjer se nahaja naravnost fantastična množica pornografskega gradiva vsake vrste. Tu najdemo celo vrsto mladinskih knjig, ki vsebujejo najpustolovnejše kriminalne povesti, serijo knjig brez vsake notranje vrednosti in nepregledno množino zloglasnih romanov. V muzeju se nahaja tudi veliko število erotičnih del, ilustriranih in brez slik, dragih in poceni, krasno opremljenih. Produktivna erotična literatura, osobito v luksuznih izdajah je zlasti v preteklem letu silno narasla, in z njo se bavijo baš taki izdajatelji, ki so poprej izdajali prav dobro literaturo. No, oni so ravnanje po čitateljih, mameč, da bodo na ta način najlažje obogateli. Oblasti sicer ostro nastopajo proti pornografiji, toda izdajatelji in tiskarji so tudi spretni in zato se tako knjige tiskajo večinoma ponoči. Vedo sicer, da jih lahko zadenejo težke kazni, a vedo tudi to, da se lahko odkupijo z denarjem. Z ozirom na dobiček na katerega vedno računajo, pa se jim vendar ne zdi, da preveč riskirajoče razmnožujejo pornografijo.

— Vprašanje nemškega posojila. Iz Londona javljajo. V London so dospeli Stinnesovi poblašči v svrlo vodenja razgovorov o posojilu v znesku 5 milijonov funtov Merlingev. Glede posojila v Ameriki vodi razgovore nemški poslanik v Washingtonu. Skupina ameriškega bankirja Vinburna je pripravljena dati posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev, a jamstvo bi bilo nemško imetje v Ameriki.

— Polom štirih bank v Budimpešti. Iz Budimpešte javljajo: Zaradi hausa, ki traja že več tednov na borzi, so stiri mlade bank, prjadle. Bankir Ernst in dva borzna komisarja so na pripravo upnikov aretirani.

— Mednarodna konferenca za carinska vprašanja. Zveza narodov je sklicala za 15. okt. v Ženevo mednarodno konferenco, na kateri se bo razpravljalo o olajšanju carinskih formalnosti. Naš zastopnik je že odpotoval.

— Trgovinski promet Amerike z Evropo v fiskalnem letu 1922.—23. Uvoz Zedinjenih držav iz Evrope je bil proti vsem prerokovanjem večji nego doslej. Značil je vrednost 1163 milijonov dolarjev in je bil za 40 odst. večji nego v predhodnem letu in za 30 odst. večji nego v zadnjem predhodnem letu. Nasprotno pa je potreba Evrope po ameriških živilih in strovinah nazadovala in izkazuje kljub nekoliko zvišanju cenam nazadovanje od 2063 na 2085 milj. dolarjev.

Palma

Na kakovost morate paziti, a ne na ceno

kadar kupujete gumi polpetnike. Zahtevajte od Vašega črveljarja izrečno samo prave Palma kaučuk polpetnike in kaučuk polpete in odklonite vsako ponarejenost.

Najboljši premog, drva in oglje

Kupite najceneje pri 133 Družbi ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. — Tel. 220.

Stavbenik 128

RUD. ROČAK

v Trbovljah

Izvršuje vsa stavbena dela. Lastno tesarstvo. Izdelovanje stopnic. Teraco-tlak. Brezkonkurenčne cene.

Enkrat

za vselej se vam priporoča samo veletrgovina R. STERMECK Celje, ako hočete res dobro in poceni kupiti

ČEVLJE

ročno, domače delo, kakor tudi fine tvorniške, obleke za ženske, moške in otroke, perilo, klobuke, pletene jope, čepice in šale, kravate, rokavice, nogavice in sploh vsa modna roba za dame in gospode. — Trgovci en-gros-cene.

jenjem historičnih oblek, je krasna in zato zunanji uspeh največji. Vprašujemo se le, kam sta izginili dve krasni kovinski kroni za Ramfisa (z rogoma) in Amneride ter egiptovski meč za Radamesa? Vse troje dragocenih rekvizit je bilo v historičnem staroegiptiskem slogu, zelo zanimivo in okusno. Morda tiče v kakem zasebnem muzeju?

Gdč. Zikova je bila v igri in petju zmagovita Aida; njen glas je imponujoče prodiral najslabše ansamble, se uveljavljal preko orkestra, a plana in pianissima je prinašala z dovršeno umetnostjo. Tako je — vzel hipni nedospiriranosti — rasla s predstavo, bila v 5. sliki izvrstna, a v 7. na vrhuncu. Zela je priznanje.

Ga. Lewandowska, naša marljiva in erla Jenula, se, žal, še ni docela opomogla po težki bolezni; nekdanji visoki toni (v glavi) ji še delajo ovire in jih more jedva naznačiti. V celoti pa je podala Aido dostojno.

Gdč. Siligojeva je gotovo vrlo nadarjena in simpatična pevka in igralka. Izredno hitro napreduje. Ali še zelo mlada je, drobna po telesu in šibka po glasu. Amneris pa specielno zahteva impozantne zunanosti in glasovne prodirne sile. Oboje gdč. nedvomno pridobi. Pela je lepo, jasno, inteligentno; žal, da je igrala medlo, pač še premiersko nezotovo,

Amneris je ošabna, strastna, hinavska, kovarna, osvetiljiva, močno tragična oseba; torej v igralskem pogledu mnogo pestrejša, silnejša in tudi hvaležnejša partija, nego Aida. Amneris in Aida sta enako važni in krasni ulogi. Hrvatska umetnica Milka Trtna kolosalnega glasovnega objema in čudovite igralske umetnosti je pela izmenoma obe partiji. In kdor je čul go. Horvatova, je ne zabl.

Ga. Rewiczewa je bila igralski in zunanje bliže pravi Amneridi. Predvsem zunanje, po osebnosti in kostumu, zlasti pa po igri; izražanju vseh črt značaja. Kako je izvrstno uporabljala geste, mimiko, poglede, kako izvrstno je igrala in bila zlasti v 6. sliki na vrhuncu, tega ji ne smemo prezreti brez priznanja. Tudi ta pevka je že mlada, sredi razvoja in stalnega napredovanja. Glasovno po vztrajni ohripelosti — danes vsaj pol Ljubljane zopet kašlja! — še ni bila čisto svoja; toda v celoti je pela prav lepo. Spočetka 2. dej. je težko arijo absolvirala sijajno, a v 1. sliki 4. dej. je bila vsestransko na višini. Tercet Sowilski, Sowilski in Zathey je žel za izbornu izvajanje v tej sliki viharen aplavz in se je — kar belozimo kot redkost — zastor dvignil devetkrat zapored.

G. z. Sowilski in Simenc so vrstila z Radamesom. Dva lunaka. Oba sta žela

že po prvi roman 1. dej. specijalen aplavz. Odlikovala sta se zlasti v duetu, tercetu in ansamblu 1. dej. v kolosalnem finalu 2. dej. v duetu 3. in 4. dej. ter v finalu 4. dej., ki je najlepša, najvišja krasota v vsej operi. «Prva» sta bila oba; Simenc bolj lirski, Sowilski dramatičnejši, ta melanholični, ta agresivnejši, ta bolj ljubimec, ta bolj borec. Dva zdrava, zmagovita organa, oba prijetna in imponujoča.

Isto velja o g. g. Betetta in Zathey. Užitek ju je poslušati, dasi imata vsak svoj značaj, ne le po glasu, umetnosti, nego tudi po zunanosti.

Amonasro g. Cvečka nas je obradoval prav posebno. Mladi inteligentni pevec se dviga skokoma in se polagoma usposablja za vse baritonske partije. Radi bi ga čuli kot Scarpija. Amonasra je podal prav dobro in si izbral primerno masko. V temperamentu (brez večjih gest) prinese lahko še več divjosti.

G. Zupan je bil impozanten kralj egiptovski. — Zbori so bili pevski prav dobri. V ansamblih prizorih naj bi se držali bolj ozadja. Petje za odrom ni vselej — zlasti pri ženskah in posebej pri gdč. Saxovi — dovolj uglaseno. Balet je reven, prazen in večinoma prav komičen. V niški sceni naj bi ostalo ospredje odra mračno, a ozadje svetleje; meseč-

na je pretrezna. Orkester na odru in pod odrom zelo dostojen.

V splošnem prav dobra predstava. Čajkovski: Onegin. Od 1. 1918. je ta neskončno sladka, čustvena ruska opera stalno na našem repertoarju. Tekmuje že s «Prodano nevesto» in «Butterfly». Ne naveličamo se je. Zasluga za to je predvsem gdč. Zikove, ki je izvrstna Tatjana, in ker imamo vedno zanimiva pevca za Lenskega in Onjegina. Zdej poje zopet g. Burja, mladi tenorski začetnik, ki gostoli te sladke, duše vzbujajoče arije («Jaz vas ljubim»... «V vašem domu»... «Kje si, kam si...») kakor droben slavček... kajpada še nekoliko preveč šolski in s še ne dovolj primerne strastnosti ter osebnega čustva. V igri pa se je vidno razmaja. G. Rigo kot Onegin je bil dostojen, a bo znatno bolj, ako opusti grimase in se razigra. V 7. sliki je gdč. Zikova v igri naravnost oviral. Glasovno se še ne uveljavlja enakovredno. Morda bo imel več uspeha v drugi partiji. — Specijalno priznanje je žel po svoji ariji Gremina g. Zathey. Prav dober Triquet je bil g. Mohorič; gdč. Ropas pa je lepa nova Nada, ki nas, upajmo, ne prevrta...

Izredno se je odlikoval sinoči zbor (z gosp. Banovcem) in orkester, ki je sviral fino in diskretno.

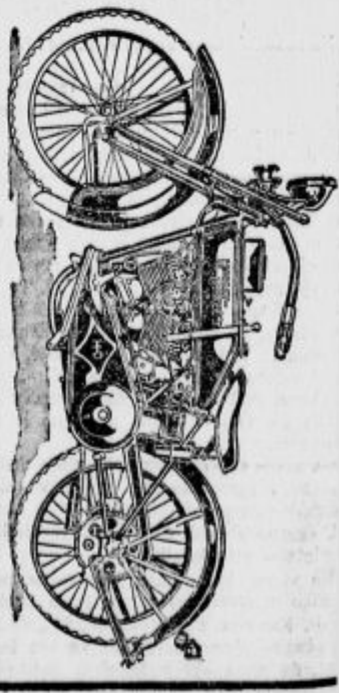
Glavno zastopstvo

O. ŽUŽER LJUBLJANA

SODNA ULICA 11

5092 Telefon 461

naidealnejši motorcyle za ture in sport

Sainclair pogleda po sobi. Svežnja, ki ga je tajinstvena potnica imela s seboj v vlakcu, ne vidi nikjer. Takoj pa opazi, da ključ steklene omarice ne tiči v ključavnicu. Z vitrihom so vrata v hipu odprta: v omarici najde zaželjeni sveženj.

Minuto pozneje ima Nyctalope zvežje v rokah. Med prelistovanjem pazi na najmanjši šum. Vsak trenutek je pripravljen, da spravi sveženj v red, da zapre omaro in izgine v svojo sobo.

Dvaintrideset strani, popisanih z goščo v nemščini, lično pisan zvezek brez prečrtanih besed in popravkov.

«Izobražena ženska,» pravi sam pri sebi Nyctalope. «Samo to slabo navado ima, da piše dnevnik. No, oglejmo si ga!»

Sainclair je poleg francoščine govoril še pol tucata jezikov: tudi nemščina mu je šla povsem gladko. Ko čita dnevnik, se na njegov nepredoren obraz prikraše nasmeh zadovoljstva. Potem postavi zvezek na prejšnje mesto, zaklene omaro, se vrne v svojo sobo, pa ne zaklene vrat Dorotejine sobe, odpre okno na vrt in zažvižga počasi, jasno in razločno osem tonov skale: do, re, mi, fa, so, la, si, ut. — Nato zapre okno, si prižge cigareto ter začne korakati zamišljeno po sobi gor in dol.

Ne minejo tri minute, in nestišno stopi Corsat.

Sainclair ne preneha hoditi gor in dol. Ko mu postane do tri četrtine popuščena cigareta vsled vlažnosti nikotina grenka, vrže ogorek v prazen kamin in se ustavi pred Burgundcem: «Ko se Doroteja vrne, pojdí za njo in se ne brigaj za Pilouja. Ko pride ona do svoje sobe, počakaj, da odklene vrata in ko bo hotela v sobo, skoči k njej, zamaši ji z roko usta, da ne bo mogla kričati, in stopi obenem z njo v sobo. To je vse. Pojdí!»

«Dobro, gospodar!»

Corsat se vrne k svoji mizi na vrt in si naroči novo steklenico limonade. Nato vzame iz žepa debelo, kratko pipo ter si jo zapali.

Zgoraj pa odpre Sainclair znova okno in sede tako, da objema s pogledom ves prostor pred hotelskim oknom. Tudi on si nažge pipo in začne pušiti...

Čus poteka.

Nekje začne ura biti sedem in baš ko odzveni zadnji udarec vstane Sainclair naglo, odloži pipo in se skrije pred bleščečimi žarki zahajajočega solca v ozadje okna: zagledal je namreč kakih dvajset korakov od vhoda na vrt Doroteje, ki stopa počasnih korakov proti hotelu. Tri metre za njo se prikaže Pilou. Ko sta oba, zasledovanka in zasledovalec že na vrtu, zažvižga Sainclair kakor slučajno pravtako kakor poprej, samo dosti hitreje celo skalo, zategniviši prvi ton: dooo... re mi, fa, so, la, si, ut, in zapre okno. Pilou pospeši korak, preliti Dorotejo, steče po stopnicah, ki jih preskoči po štiri in štiri, plane v gospodarjevo sobo, ne da bi potrkal, in zapahne vrata za seboj.

«Ze vem,» ga ustavi Sainclair. «Ostani tukaj in pazi; kadar ti rečem: Naprej! skoči h Corsatu in mu pomagaj držati deklico. Pa brez šuma in ropotal!»

In oba se postavita za vrata v Dorotejino sobo, ki jih je bil prej Sainclair pustil malec odprta, tako da se lahko vidi v njeno sobo.

Začujejo se koraki, najprej na stopnicah, potem na hodniku... Nato škripanje ključa v ključavnicu... Vrata se odpro in prikaže se Doroteja, vitka in visoka, za njo Corsat, širok in velik. Deklica napravi korak naprej, v tem jo že zgrabi od zadaj težka roka in ji zasenči obraz...

«Naprej!» de Sainclair in odpre vrata na stečaj.

Pilou smukne ročno in preden se je

deklica dobro zavedlo, kaj se godi, so bila vrata na hodnik zaprta in zaklenjena, ona sama pa se je znašla z zamašenimi usti v naslanjaču, poleg nje pa Corsat in Pilou.

Vsa prestrašena in s solznimi očmi gleda na Sainclaira, ki stopi k njej in jo nežno nagovori v nemščini: «Gospodična, prosim vas, ne bojte se! Nič hudega se vam ne zgodi. Treba pa je, da se vse izvrši brez šuma. Zato vas vprašam: ali mi obljubite, da ne boste kričali? Potem vas ostavita ta dva človeka. Ostala bova sama, kajti imava se pomeniti o zelo važnih stvarih... in hočem vas rešiti pred onim strašnim, ki vas muči že dva meseca... Nikar se ne šudite, da vem! Hočem vas rešiti, vam pravim... Torej, dajte, gospodična, zamišljite trikrat s trepalnicami v znak, da hočete biti mirni!»

Njene trepalnice z dolgimi plavimi vekami se trikrat krčevito odpro in zapro.

«Odidita v mojo sobo!» ukaže Sainclair Pilouju in Corsatu.

Obadva izgineta. Ker pa gospodar ni nič pristavil, sta vedela, da želi Sainclair, da slišita in vidita vse, kar se bo v sobi godilo. Zato pustita vrata nalahno priprta in prisluškujeta.

Upadli in od trpljenja shujšani obraz deklice se kmalu zjasni in začari z izrazom zaupanja in udanosti. Doroteja se ni mogla upirati vplivu Nyctalopove volje in njegovih oči. Brezmejna trudnost se je polasti, da se pogrezne še bolj v naslanjač in s slabim glasom zajecja:

«Wer sind Sie? Was wollen Sie?»

«Kdor že sem,» odgovori Sainclair prav tako v nemščini, «hočem vam samo dobro... Da!... glejte mi v oči! In ne upirajte se! Kar je dozdej uporabljal vaš mučitelj vam v škodo in v trpljenje, vam hočem jaz storiti v vašo srečo... Zaspite, Hedviga, zaspite, jaz hočem, da zaspite!...»

«Tudi moje ime veste?» se začudi ona. Glas ji je vsled hipnotizerjevega vpliva oslabil do tihega šepetanja.

«Vem!» odgovori Nyctalope resno

in s težkim poudarkom. Nato začne delati z rokami magnetne poteze, sprva v zraku, potem pa po dekličinem čelu in sencih, lahno božajoč...

In Doroteja, ali kakor je njeno pravo ime Hedviga, skrivnostna Lucifera poslanka, pade v par trenutkih v hipnotično spanje.

Izpraševanje se začne, nemško seveda. Sainclairova vprašanja so jasna in kratka, energična; deklica odgovarja sprva s težavo, potem pa vedno lažje in končno skoro prostovoljno, kakor da jo zapihuje mōra, ki ji je toliko časa težila prsi.

«Hedviga,» jo pokliče Nyctalope, «Hedviga, utisni si moje besede v spomin in slušaj me!... Jaz sem močnejši kakor demon, ki je toliko časa vladal nad teboj in podjarmil tvojo voljo. Moj vpliv je bil vzrok, da si se po odhodu iz bolnice v Parizu vedno bolj in bolj oproščala peklenskega objema. Meni se moraš zahvaliti, da si imela toliko moči, da si hotela pobegniti in da si se podala mesto na Ren, na Sredozemsko morje. Sedaj hočeš v Brazilijo, kjer so ti ponudili službo, kajne?»

«Da, da!... da!... O, koliko trpljenja! Ne morem...»

«Moreš, jaz ti pravim. In odgovori mi, jaz hočem, ukazujem ti. Kje si spoznala zločestega človeka?»

Hedviga se zvija v naslanjaču. Obraz se ji krči, ustnice trepečejo in z muko odgovori oklevaje:

«V Kolmarju...»

«Kdaj?»

«25. decembra... lani...»

«Pod kakimi okolnostmi? Kje si bila? Kaj si bila?»

«Pri božičnem drevesu v rodbini Nortmund... v vili Saules... V kotu velikega salona. Bila sem otrokom vzgojiteljica...»

«Ti — vzgojiteljica v rodbini Nortmund?...»

«Da, prevarila sem jih. Izdala sem se za Alzačanko.»

«Kakšen je bil on?...»

«Visok, rdeč, suh, z bleščečimi očmi, strašen!»

«Njegovo ime?»

«Ne vem.»

«Si se že poprej kdaj z njim srečala?»

«Nikdar!»

«Kako je prišel tja?»

«Ne vem... Bilo je toliko ljudi!... In toliko neznanj med njimi!...»

«Kaj ti je rekel? In storil?»

«Govoril ni nič. Pogledal me je in z rokama se me je dotaknil... Zdelo se mi je, da mi je izpil dušo... Tisti večer drugega nič...»

«In potem? Govori! Povej vse! Jaz hočem, Hedviga, ukazujem ti!»

«Drugi dan... po večernicah... bila sem sama... Srečala sem ga... pogledal me je tako čudno. Šla sem za njim, ne da bi mi rekel. Zunaj mesta me je fotografiral, trikrat. Nato me je prijel za roke in mi dejal: «Ti si moja! O, groza!... Odvedel me je seboj v neko hišo na samem... Nisem se mu mogla upirati... Zlomljena sem se vrnila na grad Saules... Izpraševali so me, kaj mi je, kajti bila sem kakor smrt. Nič nisem vedela odgovoriti, samo da sem trudna, do smrti izmučena...»

«Dalje! Govori dalje, Hedviga, govori!»

«Minili so meseci... Mislila sem že, da je bilo takrat le strašen sen... Kar dobim nekega dne po pošti pismo, v njem pa je bilo samo to-le: «Jutri, v nedeljo, te pričakujem ob štirih sto metrov od Baselskih vrat. Sežgi to pismo! Molči... in pridí!...» Ubojala sem ga... Odvedel me je zopet v ono malo hišo na desnem bregu potoka Lauch... Mala rdeča hiša. Tam... o, strašno, strašno!... Potem me je uspal, mi naložil celo kopico ukazov, in mi dal listnico, polno denarja in neko modro kuverto... Še tisti večer sem se odpeljala v Pariz. In...»

«Dovolj! Ostalo mi je znano... Odkod je ta človek?»

«Ne vem.»

Zobozdravnik speciallist

Med. univ. 5397

dr. IVAN OBLAK

se je preselil v novozgrajeno palačo „Vzajemne posojilnice“ poleg hotela „Union“.

Dosedanja ordinacija Stari trg št. 34 ord. od 8—12 in od 2—5.

Zahvala.

Podpisani se zahvaljujem s tem savarovalni družgi „Croatia“ v Zagrebu, katera mi je vsled pogorele opekarne nudila takojšnje pomoč s izplačano savarovalnino, ker jo zato najtopleje priporočam.

Pavel Perešutti

posestnik v Gorenji vasi.

Kupujem

po najvišjih cenah star zlat in srebrn

denar,

staro zlatnino in srebro tudi v kosih in drage (žlahtne) kamene

R. Almoslehner

slatar in juvelir

Celje, Gosposka ul. 14

Popravila se izvršujejo točno in solidno v lastni delavnici. 219

KINO „LJUBLJANSKI DVOR“

... Kolodvorska ulica št. 39. ...

P. n. občinstvo!

Podpisano ravnateljstvo vljudno naznanja, da otvori

v torek dne 16. oktobra 1923

novi, najmoderneje kino-podjetje v novo zgrajenem delu palače „Ljubljanski dvor“.

Podrobne objave, sporedi in začetek predstav so razglašene na dnevnih letakih.

Za obilni obisk se priporoča

velespoštovanjem

Julij Cesar

ravnatelj kino-podjetja „LJUBLJANSKI DVOR“.

Dr. Ivan Drobnič

specialist za pljučne in notranje bolezni se je preselil 5383

na Mikločičovo cesto, v hišo Vzajemne posojilnice (poleg hotela „Union“).

Rentgeni Rentgeni

Razkuževalna + sredstva +

Uradna potrdila stalne bakteriološke stanice v Celju in medle, higijskega inštituta na Dunaju.

Popolnoma enakovredna inozemskim izdelkom in znatno cenejša.

Lysoformin odvrta vse kili bolezni. Prijetno parumiran. Neobhodno potreben za vsakdanjo telesno nega **Formalin 40%** za razkuževanje žita in hlevov. **Lysol**, zajamčeno kemično čist, vsebuje 50% kresola in je trikrat destiliriran.

Sirov lysoformin za razkuževanje delavnic in pisarn, ker vsebuje kalijevu milo in formaldehid, je to jako čistilo, močno razkuževalno sredstvo, ki je tudi jako poceni. 5375

Urinol za stranišča. **Turiko rdeče olje** 25% in 50%, iz najboljšega marseškega olja znamka „Lavoisier“. Polnjeno v steklenice in pločevinaste konve po 2 1/2, 5 in 25 kg.

Kemo-tehniški farmacevtski zavod „LAVOISIER“ dipl. inž. Ed. Kandušar, Celje, Prešernova ulica št. 22.

Izredno ugodna prilika! Doktor zaloga trajal

Kuhinjska posoda

emajlirana in aluminijasta, na debelo in drobno 5370 po izredno nizkih cenah pri trdki

I. PESTOTNIK & DRUG

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 33.

Skladišče: „Balkan“. Telefon št. 366.

Zahvala

Jugoslovanski banki „Slavija“ v Ljubljani.

Nemila smrt mi je prerano ugrabila soprogo Marijo, ki je bila zavarovana na življenje na kapital

Din 50.000.—

pri banki „Slaviji“ še le od 1. oktobra 1922., katera pa mi je po predložitvi police in dokaza o smrti izplačala brez kakršnihkoli sitnosti in daljših poizvedovanj ves zavarovalni kapital brez odtegljajev.

Cut dolžnosti mi velevala, da se banki „Slaviji“ za hitro, točno in kulantno izplačilo najiskrenejše zahvalim ter jo vsakomur najtopleje priporočam.

Sv. Anton na Pohorju, dne 1. oktobra 1923.

5395

Mihael Sterdin.

Gustav Puc

Ljubljana 7

Vodnikova cesta št. 9, Sp. Šiška.

Priporočam se za vsa velika in mala dela, kakor tudi za popravila. Izvršujem strokovnjaško in poceni.

Stavbeni galanterijski klepar.

5399

Tvrška **FRAN SV. GELJ**, lesna industrija na Bregu pošta Borovnica, sprejme dobrega, zanesljivega ter trznega **strojnika**, kateri je več ključavničarskega ali kovaškega dela. — Ravno tako dobrega **brusača** na šmirkove plošče in 2 dninarja pri lesu. Nastop službe, strojnik in brusač s **prvim novembrom**, dninarja lahko takoj. 5254

Vesna

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarn **Büsendorfer, Czapska, Ehrbar, Schweighofer, Original Stingl** itd.

JERICA HUBAD, roj. DOLENC

LJUBLJANA, Hilšerjeva ulica št. 5.

Theodolite, tachymetre, nivelacijske instrumente, planimetre, pantografe, nivelacijske in trasirne letve, merilne trakove, libele, logaritmična računalna, šablone za pisma, trioglasta, prizmatična in druga precizna merila; risalno orodje, risalne stole, aparate za svetli tisk, svetlobne, prozorne in druge tehniške papirje ima stalno v zalogi

Viljem Sequardt

delavnica za precizno mehaniko

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 4 (na dvorišču).

Vsa v to stroko spadajoča popravila se izvršujejo točno in solidno.

Naročajte, čitajte in razširjajte dnevnik

JUTRO!

Domače vesti

ŠKOLSKI TABOR V OPASNOSTI!

Včerajšnja seja ljubljanskega občinskega sveta in sklep večine glede prošnje Sokola I. za podaljšanje stavbenega roka za dve leti, sta glasbeni politični memento vsem naprednim strankam, glasbeni klic vsem naprednim, nacionalnim kulturnim organizacijam.

Klerikalizem je v konkretnem slučaju prvič po vojni in nacionalni državi zvočno in v polni razgaljenosti dokazal, da vztraja na poti predvojne govoritve od vsega, kar je sokolsko, nacionalno in napredno. — Komunisti so s svojo podporo klerikalizmu prvič v konkretnem slučaju dokazali, kako se skrajno socialistična stranka v politični praksi izneverja lastnim temeljnim načelom, kakor tudi principe svojih, naprednosti in socialnosti, za katere živi in deluje Sokolstvo od svojega nastanka.

Usodna odločitev za Sokola I. je padla. Sovražniki Sokolstva so se odločili uporabiti vsa sredstva, da uničijo načrt Sokola I. na Taboru. Usiljeno težko in bojno obrambo sokolskih idejnih in gmočnih interesov moramo sprejeti, da se zavedamo, da samo z lastno društveno pomočjo Tabora ne moremo rešiti!

Iskreno se zahvaljujemo vsem gg. zastopnikom ohi političnih strank v občinskem svetu, ki so našo prošnjo podpirali, napredni javnosti pa kličemo: Pomoč je nujna! Spominjajte se resno ogrožene Tabora!

V torek, dne 16. t. m. ob 8. zvečer imamo na Tabor k izredni seji oba odbora, vse odseke in vse brate in sestre, ki želijo prevzeti odgovorno rešitveno delo!

Ljubljana, 13. oktobra 1923.

Zastodnik Sokola I.:

Dr. P. Petotnik, I. Gubrijelič, starosta, tajnik.

* **Izkopna dela na sokolskem Taboru** so v prvem tednu pokazala lep napredek, tako da obstoji utemeljeno upanje, da bo izkop v glavnem tokom 10 dni tako napredoval, da se prične takoj nato s stavbo Sokolskega doma na Taboru. Izdarskih del v današnjem listu, ravno tako tudi na svoječasni razpis dobave materiala od 10. t. m.

* **Persekucije v Julijki Krajini.** V Kobaridu se je dne 10. t. m. pri tamkajšnjem kaplanu Ignaciju Nadrahu izvršila hišna preiskava. Po triurnem brskanju so mu »rekvirirali« en velik jerbas spisov in knjig in jih odnesli na poveljstvo karabinierjev, kjer so tudi kaplana pridržali.

* **Naši mladi podporniki.** V petek je kralj na slovesen način sprejel 808 ravnokar imenovanih podpornikov, letošnjih absolventov vojne akademije. Oba najboljša absolutna sta dobila kot kraljev dar dragocene sablje. To sta Milovan D. Gligorijevič iz Nisa in Oskar I. Bestal iz Zagreba. Zanimivo je, da je med 10 najboljšimi absolventi jih 5 dovršilo pred vstopom v vojno akademijo v mariborsko vojaško realko. Med mladimi podporniki jih je 153 iz Sumadije, 7 iz Južne Srbije, 13 iz Bosne-Hercegovine, 7 iz Dalmacije, 67 iz Hrvatske, 6 iz Crne Gore, 20 iz Srema, 4 iz Bačke, 15 iz Slovenije, 12 iz neodrešenih krajev pod Italijo, 1 iz Koroške, 2 iz Reke, po 1 iz Rusije in Češke. — Letos je sprejetih v vojno akademijo 387 gojencev, med njimi 28 iz Slovenije.

* **Pomorska oblast v Beogradu.** Kakor nam javljajo iz Beograda, je ministrstvo prometne pomorske oblasti v Bakru naročilo, da pripravi vse, kar je potrebno za novo pomorsko oblast v Beogradu, ki prične svoje delovanje s 1. januarjem 1924. Premestitev pomorske oblasti na obale Save je res originalna ideja!

* **Norveški novinar v Jugoslaviji.** V Zagreb je dospel gospod H. K. Lehmkuhl, urednik lista »Tidens Tegne« v Kristianiji. Prišel je, da prepotuje Jugoslavijo ter se informira o razmerah v naši državi.

* **Policija zapečatila prostore »Hrvatske žene«.** Kakor javljajo iz Zagreba, je policija predvčerajšnjim popoldne zapečatila prostore prosvetnega društva »Hrvatska žena«.

* **Trn v peti.** »Piccolo« od zadnjih dni napada gerila nadškofa Sedeja in zahteva njegovo odstranitev, ker je Slovan. O kdaj bodo izdrti vsi trni iz italijanske pete!

* **Is »Uradnega lista«.** »Uradni list« pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja v št. 95: Zakon o proračunskih dvanajstih za mesec oktober, november in december 1923; pravilnik o zdravniških nadstevah za komisije ugotavljanje zdravstvenega stanja državnih uslužbenec ter odločbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe o povračilu stroškov državnim uslužbenecem ob skuščenem potovanju in selitvi.

* **Ispromembe v državni službi.** Imenovani so: Dominik Cerjak za šumarskega inženjerja pri šumski upravi na Bledu; Alfred Buchsbausch za okrajnega gozdarja I. razreda pri šumski upravi v Murški Soboti; Stanko Hribarnek za okrajnega gozdarja III. razreda pri šumski upravi na Bohninjski Bistrici s sedežem v Stari Fužini in Ivan Hrašt za šumarja I. razreda pri šumski upravi na Bledu. Imeno-

kojeni so: Otmar Meglič, višji davčni upravitelj v Mariboru; Rudolf Behnke, šumar pri šumski upravi na Bledu; Bistričica in Dragotin Patross, šumar pri šumski upravi na Bledu; Iz državne službe sta izstopila dr. Josip Državac, sodnik okrajnega sodišča v Ptuj in dr. Vinko Zorec, sodnik okrajnega sodišča v Ribnici.

* **Pobiranje zvišane trošarine na vino v Ljubljani.** Pokrajinska uprava za Slovesnjo je dovolila, da sme mestna občina Ljubljana od dne 5. oktobra t. l. do preklica pobirati zvišano mestno trošarino na vino v sodih, in sicer po 2 Din za liter.

* **Razpisani sodniški mesti.** Oddasta se dve sodniški mesti v 9. činovnem razredu pri okrajnem sodišču v Mariboru kakor tudi mesta, ki bi se izpraznila s premestitvijo ali pa drugače tekem razpisa. — Prošnjo je vložiti do 21. novembra.

* **Oseba vest.** Odvetniški izpit je napravil odvetniški kandidat g. dr. Adolf Salberger, koncipist pri g. dr. Kurcu v Mariboru.

* **Himen.** Včeraj se je poročil v cerkvi sv. Jakoba g. Avgust Paškulin, z gospodično Frido Weissovo. — Mlademu paru želimo obilo sreče!

* **Himen.** Poročil se je g. Vladimir Frankovič, profesor v Ljubljani z gđ. Lucijo Golobovo iz Idrije. Bilo srečno! — Iz Trbovelj nam poročajo: V nedeljo se poročil na Bledu naš trboveljski rojak g. dr. Teobald Vodusek, ataše generalnega konzulata v Bukarešti z gđ. Miro Vrstovškovo iz Ljubljane in bivšo učiteljico v Trbovljah. — Obilo sreče!

* **Premestitev pošte iz Tupališ v Predvor.** S 16. oktobrom 1923. se preseli pošta in telefon iz Tupališ, občina Senčur, v vas Predvor in se bo imenovala pošta Predvor. Selski pismonoša te pošte bo dostavljal vsak dan razen nedelj in vasi Hrib, Tupališ, Olševk, Hotemaže, Nova vas, Mače in Račelj, ob ponedeljkih, sredo in petkih v vasi Breg, Srednja Bela, Spodnja Bela, Hraše in Zgornja Bela, ob torkih, četrtkih in sobotah pa v vasi Močanec, Dobrovo in Turna.

* **Dobrovoljska akademija v Ljubljani.** ki se je vršila sinoči v proslavo dobruških bojev in proboja solunske fronte, je bila dvorana in galerija docela zasedeni. Otvoril jo je dobrovoljec gosp. Marušič, ki je v temperamentnem govoru obrazložil pomen slavlja. Nato je oddelek moškega zbora »Ljubljanskega Zvena« pod vodstvom pevovodje g. Prelovca zapel medljumsko narodno »Ni mi volja«, Prelovčev »Doberdob«, za ta večer prav primerno pesem, in fantovski Adamičev »Nocoj je pa lep večer«. Zbor so tvorili sami mladi, navdušeni in izborni disciplinirani pevci, ki so prednašli iskreno, tako da so želi burne aplavze. Ga. Dana Kobler-Golija je s svojo znano dovršeno podala par klavirskih točk, g. Šimenec je žet z dvema pesmima (eno Iparčovo in eno Pavličovo) tako priznanje, da je moral dodati še eno točko, karov tako tudi ga. Lovšeta, ki je naravnost briljiral v ariji iz Thomasove opere »Hamlet«. Koncertni del je zaključil g. Betetto s sijajno odpeto Lajovčovo »Iskalo sem mladini dni« in Schumannovo dva grenadira. Na klavirju je spremljal g. kapelnik Neffat. Sledila je animirana prosta zabava, pri kateri je vzbujal posebno pozornost in klavirski dosežek je neznan kvartet »Ljubljanskega Zvena« gg. Krek, Šulec in brata Grile. Našim dobrovoljem naj bosta sijajni potek in številni obisk akademije izraz simpatij, ki jih uživajo med prebivalstvom. Borili so se za domovino in zato jim je narod od srca hvalen.

* **Stanovanjska mizerija.** Prejeli smo: Sem državni uradnik v težki odgovorni službi. V vojni sem služil kot rezervni častnik in sem invalid. Oženjen sem 18 mesecev. Prvih šest mesecev sva z ženo stanovala vsak zase, potem pa sva dobila skupno stanovanje, toda kje? Imava v bližini »nebeškega očeta« eno sobico, akoci katero imaa prosti prehod drug stanovanee. Soba je brez peči in človek bi lahko tu zamrznil. Celih 18 mesecev nadlegujem stanovanjski urad, ki venomer pravi: Prijavite prazno stanovanje, pa bo vaše. Tega nasveta sem se trdno držal in prijavil nič manj kot 16 stanovanj, a dobil — nobenega. Zadanje, 16 stanovanj sem imel tako rekoč v žepu, pa izvohal ga je drugi — neki g. H., za katerega se je potegnil tudi dr. Goršič, češ, da ima »težko« službo in da mora tudi doma »delati«. Kdo ima težjo službo, mar jaz, ki imam dan na dan opraviti z milijonskimi vsotami ali g. H., ki mora tudi doma »delati«. — Toda našel sem zopet dva stanovanja in upam, da pride po 18-mesečnem kuluku dan sreče tudi zame. — Državni uradnik.

* **Tema po ljubljanskih predmestjih** je že obupna. Kakor bi človek lezel skozi goste kumo. Če je boječ, misli na roparje, ki ob cesti čepo in na žrtve čakajo. Če nima posebno dobrih rudarskih čevljev za vodo, pride v deževnem času preko cest polnih jarkov domov ves premočen. Občinskemu svetniku Pircu bi priporočali, da napravi po cestah in bližaj ljubljanskih predmestij kako ekskurzijo. Saj je tu dovolj teme in ga saj nihče videl ne bo, da bi potem o njem in njih tako nečedno pisal. Dobro je samo to, da v predmestjih biva krepki rod, da razne elemente, ki v svojem poklicu rabijo temo, more preganjati in v boju z njimi sebi in njim kri puščati. Posebno nove ulice so kamen v želodec občinskega sveta. Po-

glejte malo tja pod Rožnik, pa bodele videli, odnosno nič videli. Ali je res vse tako presneto natančno odmerjeno, da v celem mestu ni nobene žarnice odveč, ki bi bila za prebivalce novih hiš pod Rožnikom pravo odrešenje?

* **Koroški večer v Novem mestu.** Iz Novega mesta nam poročajo: Na vabilo Jugoslovanske Matice, ki je sedaj glavna oblika organizirane pomoči našim podjarmljenim rojakom, se je 10. t. m. zvečer napolnila velika dvorana »Narodnega doma« s toplem dvostrukim občinstvom, ki je hotelo izpričati zvestobo našim nesrečnim Korošcem moralno in materialno. Pozdravni nagovor predsednika podružnice J. M. prof. F. Seidla je z zadovoljstvom omenil, da ob tej uri, ko zborujejo tudi po drugih slovenskih mestih rodoljubi iz enakega nagiba in z enakimi cilji, tudi Novomeščani izpričujejo, da so ostali zvesti svojememu tradicionalnemu vrlenu narodnemu čuvstvom. Sestane ob obletnici usodnega plebiscita bodi našim trpinom onstran Karavank topla tolažba, da nismo pozabili nanje in da z njimi iskreno želimo, naj skoro pride trenutek, ki jih vrne iz krute oblasti nemške mračne in naročje prave matere Jugoslavije. Po iskreno aklamiranem pozdravu predsednikovem je dijaški orkester pod vodstvom priljubljene sodnika dr. Romiha z mojstrsko prednašanjem Jaklovič potpurijem slovenskih pesmi povzdignil med zbranim občinstvom slovesno razpoloženje, ki si je dalo duška v burnem odobravanju. Razpoloženje se je še stopnjevalo pod vtiškom pomembne pevske kompozicije Jettejeve prisega (S. Gregorčič-Sattner), prednašane po mešanem zboru pod izkušenim vodstvom mojstra Hladnika s spremljajočim klavirjem in je pobudilo enako polno odobravanje občinstva. Nato je glavni govornik prof. Kovač v izbranih besedah v spomin pozval vso trpko zgodovino trpljenja koroških Slovencev v dobi vladavine vladanja bivše Avstrije, njih temeljito proubo v dobi plebiscita in njih ponovno trpljenje po plebiscitu, ki jih je ponovno izpričilo tisoletnemu narodnemu sovražniku. Toda nič manj kot 16.000 probujenih naših Korošcev je ohranilo zvestobo slovenski narodni misli, zatoj tudi mi jim ohranimo zvestobo. Naša sveta naloga je, da zvestobo tudi dejanski vršimo in zlasti naloga naše mladine, ki je bila med občinstvom zastopana v zelo razveseljujem številu, bodi, da se pripravila za odločilne dogodke. Burno je odobravalja vse navzno če občinstvo te misli. Vsa svečana manifestacija za naše koroške trpine je napolnena izvenela v akordih mešanega zbora, ki je zavrnil pozdravno in zaobljubno pesem »Domovina, mili kraj«.

* **Občni zbor »Orjuna« v Celju** se je vršil ob lepi udeležbi občinstva. Izvoljen je bil novi odbor. Občnemu zboru je pristvoval tudi predsednik občinskega odbora g. inž. Kranjec, ki je poročal o delovanju »Orjuna« in podal primerna navodila za bodoči razvoj.

* **Nov zdravnik v Celju.** G. dr. Karl Pečnik, dosedaj zdravnik v St. Jurju ob južni železnici, se je preselil v Celje v Kanjarjevo ulico št. 11.

* **Običajni vsakoletni živinski in kramarski sejmi** na dan sv. Uršule v Celju se vrši letos namesto v nedeljo v ponedeljek, dne 22. t. m.

* **Elektrifikacija Celja** in okolice. V zadnji občinski seji se je razpravljalo o najetju posojila za dobavo večje količine električnega toka od trdnice Westen in od cinkarne, kar pomeni za mestno občino celjsko velik napredek. Ako bo mestna elektrarna razpolagala z zadostno električno silo, bo pomagano razvijajoči se obrti in industriji. Ze sedaj je zagotovila toliko novih odjemalcev, da se more nova investicija kleti od povečanih dohodkov. Izdatki so sledili za razširjenje in obnovo električnega omrežja 720.000 dinarjev, za nove transformatorje 250.000 dinarjev, za števce 200.000 dinarjev in za razna popravila 120.000 dinarjev. Pri obnovi in popravilih se uvede tudi avtomatizirani aparat za prižig in ugašanje električnih svetilk, s čemer si prihrani podjetje mnogo električne sile.

* **Celje se obnavlja.** Starodavno mesto Celje se v zadnjem času lepo razvija in tudi obnavlja. Mestna občina je z dobrim vzgledom prednjačila in prenovila svoja poslopja. Le stara »Grofijska« je še v zamenjenem stanju, dobi pa, kakor doznava »Nova doba«, v kratkem prijaznejše lice. Tudi drugi hišni posestniki ne zastojajo glede obnavljanja svojih hiš. Tako je Celje v zadnjem času dobilo pravečno in prikupno lice. To lepo vnanost mesta pa močno kazita dve že razpadajoči erarni poslopji: staro okrožno sodno poslopje in tako zvana bolnišnica vojašnica. Ali se erar ne bo zganil in storil, kar je njegova dolžnost?

* **V Mariboru cenejšo meso.** Končno bodo imeli tudi Mariborčani nekaj koristi od izvoznika karjov, ki jim omogoča mestna klavnicna eksport mesa in živine. Po zastugi občinskega svetnika g. Bahuna se je vrnila v mariborsko mestno klavnico izvozna trdnica Markovič, ki bo z uporabljanjem klavnice in hladilnice dajala občini razen najemnine tudi stalno večjo množino mesa, ki se bo prodajalo v mar-

gistratni mesnici na Rotovškem trgu. — Trdnica Markovič bo to meso prodajala tam po 15 do 20 odst. nižji ceni kot drugi mesarji. Slabša kvaliteta mesa bo celo za 10 dinarjev cenejša pri kilogramu. Razen tega bo postavila občini tudi mestno stojnico za oporečno meso živine, ki se zakolje v sili. Tako pridejo na mariborski trg polagoma vendar malo znosnejše cene.

* **Mariborski drobiš.** Policija je zopet aretirala dva uslužbenca v delavnicah južne železnice na koroškem kolodvoru, ki sta nesla 18 kg cinka, katerega sta ukradla v delavnicah južne železnice. Izgovarjala sta se drug na druga in končno tudi, da sta dobila cink od nekega avstrijskega železničarja. — Vojaška godba priredila koncert ob pol 11. uri v parku promenadni koncert.

* **Drobiš iz Kranja.** Poročajo nam: Obče znanemu ter priljubljenemu postiljonu »Tonetu«, ki vozi pošto v Kokro, je umrl sinček v nežni mladosti dveh let. — V kokuškem predmestju je umrl sedlarski mojster Franc Šipic na posledicah neke operacije v najlepši moški dobi. — Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Kranju si je nabavilo večji avto, kateri je namenjen požarom v okolici. Čuli smo, da namerava navedeno društvo uporabljati avto tudi kot rešilni voz, kar bi bilo zelo umestno. — Sokolsko društvo in Narodna čitalnica se pridno pripravljata, da na primeren način proslavita krst prestolonaslednika. Proslava se vrši v soboto 20. oktobra.

* **Tragedija siromakega dekleta.** Na Cetinju je prošli četrtek v večji tamokajne mestne hiše nagloma umrlo neko dekle. Ležala je v veži s podvitimi nogami. Deklica, star šele dvajset let, je prišla v mesto hišo, da si poliče kako službo. Bila je prej neke služkinja, a je bila iz službe odpušena.

* **Nesreča avijatikov.** Predvčerajšnjim popoldne so se v Pulju dvignili trije mornariški aeroplani v smeri proti Benetkam da se udeležijo vaj zračne eskadre, ki se vrše povodom slavnosti v spomin fašističnega zavzetja Rima. V bližini Taglienta so bili aeroplani prisiljeni, da se zaradi goste megle obrnejo proti Trstu. Poskusi, da se izkrcajo na tržaškem letališču, pa ni uspeli. Vsi trije aeroplani so se razbili, vsi avijatiki pa so težko ranjeni.

* **Drzna tatvina v Celju.** V noči od četrka na petek, dne 12. t. m. so vlomili neznan tatovi v hišo gostilničarja g. Božiča na Bregu pri Celju ter odnesli razno obleko v vrednosti približno 8000 Din. O storilcih doslej še ni nobenega sledu.

* **Volkovi v Liki.** V gorskem kotaru Hrvatske, zlasti okoli Ogulina so se v zadnjem času pojavili volkovi ter so raztrgali večje število koz in ovac. Pripravlja se pogon na volkove, ker se je sicer bati, da bo voljša zalega pozimi tudi po vaseh napadala ovčje črede.

* **Priporočila uslužbenec.** Franc Gradnjač, delavec, uslužbenec pri Zitnem zavodu v Ljubljani si je hotel zboljšati dohodke na ta način, da si je priložil vroče moke in ukradel nekemu svojemu tovarišu kožuh v skupni vrednosti 644 dinarjev. Obtoženec je vsako krivdo trdovratno tajil, vendar pa je bil te dni obsojen na 14 dni ječe, katero je prestal že s preiskovalnim zaporom.

* **»Doktor« Kurent pod ključem.** Neki Kurent je letošnje poletje napravil po Ljutomeru in Slatini precej dolgov. Nastopal je kot »doktor« in je temu primeren nobel živel — seveda na troške drugih. Ko so mu tla postala prevročja, ga je vzela noč. Pozneje se je pojavil v Spiltu, kjer pa ga je aretirala policija in poslala tiralice v ljubljanskem »Policijskem dnevniku«.

* **Pojasnilo.** G. Tone Seliškar, učitelj v Reni pri Laškem, nas prosi, da objavimo, da on ni avtor knjige »Oproštenje«, katere je izšla nedavno v Mariboru pod imenom g. Antona Seliškarja.

* **Harley Davidson Motor Co.** največja tovarna za motocikle je ravnokar dovršila svoje najnovejše modele za leto 1924., kateri so glede cene in izpeljave brezkonkurenčni. Dasiravno se tovarna ne udeležuje oficijelno dirk, dosežejo dan za dnem njeni odjemalci nove zmage in svetovne rekorde. Pri hitrostni prireditvi v Parizu 9. septembra t. l. je zmagal Dixon na Harley Davidson motociklu s povprečno hitrostjo 171,8 km na uro. Dirka za prvenstvo Amerike je zopet nova zmaga znamenite Harley. Zmagal je J. T. Branson, ama-

ter, ki je prevozil 100 milj. t. j. 161 km s povprečno hitrostjo 160,5 km na uro. — Vseled svoje konstrukcije so Harley motocikli najposobnejši za naše slabe ceste. Naša armada imaa izključno samo Harley Davidson motocikle v uporabi. Novi modeli 1924. so promptno dobavni pri glavnem zastopstvu O. Žužek, Ljubljana, Sodna ulica 11, telefon 466. Opozarjamo, nas danasnji inserat.

* **Zahtevajte povsod našo domačo Kolinsko Cikorio,** izvrsten pridelatek za kavo.

Domače burze

13. oktobra:

ZAGREB: V današnjem prostem prometu je bila v devizah slaba tendenca. Težaji so neznatno oslabeili. Slab promet. Notirale so devize: Dunaj 0.1215, Budimpešta 0.50, Italija 393, London 392.56, New-York 86, Pariz 527.5, Prega 258.75, Svica 1545.

Usnjeni papir „Koreskin“

(nadomestek za vošeni papir)

THE REX Co., Ljubljana

317

Razpis.

Društvo za zgradbo Doma Sokolu I. v Ljubljani razpisuje težakša, zidarska, betonska in železobetonska dela za

Dom Sokola I na Taboru.

Zazidani tloris zgradbe bo znašal okoli 1500 kvadratnih metrov. Načrti 1:100 proračuni enotnih mer, splošni in posebni pogoji so na vpogled v pisarni te-lovalnega društva Sokol I. na Taboru števil. 13, dnevno od 14. do 18. ure, kjer se dobe tudi podrobna pojasnila. Ako ta pojasnila ne bi zadostovala, se je obrniti na gradbenega vodjo, katerega naslov se izve v pisarni.

Ponudbe naj obsegajo enotne cene v dveh alternativah: Ako dobavi portland-cement, pesek, prodec, gramoz, opeka, negaseno apno, lepenko, asfalt, železo za vezi in betonsko železo:

- 1.) Gradbeni gospodar;
- 2.) Podjetnik.

Društvo za zgradbo reflektira na ponudbe podjetij, ki se bodo v okviru možnosti mogla zavezati za izvršitev del v najkrajšem terminu, glede katerega se bo povodom oddaje sklenil poseben dogovor.

Sprejemale se bodo samo ponudbe, ki se dobesedno nanašajo na proračun enotnih mer, ki ga bo dalo društvo na razpolago proti odškodnini 20 Din.

Zapečatene ponudbe, katere naj bodo obvezne do končne oddaje razpisanege dela, je poslati najkasneje do 18. ure dne 23. oktobra 1923. na naslov: Društvo za zgradbo Doma Sokolu I. v Ljubljani, Tabor št. 13. Na ovitkih naj bo napisano: Ponudba za težakša, zidarska, betonska in železobetonska dela.

Ljubljana, 14. oktobra 1923..

Vremensko poročilo.

Ljubljana 13. oktobra 1923.

Ljubljana 906 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	757.7	16.2	jug	oblačno	1.0
Ljubljana .	14.	756.7	20.5	jug	več obl.	—
Ljubljana .	21.	755.6	14.7	jug. vzh.	več jasno	—
Zagreb .	7.	756.8	18.0	zapad	—	—
Beograd .	7.	—	—	—	—	—
Dunaj .	7.	753.6	11.0	jug	megla	1.0
Praga .	7.	749.4	13.0	—	pol obl.	19.0
Inmost .	7.	754.1	9.0	zapad	oblačno	—

V Ljubljani barometer nižji, temper. visoka. Solnce vzhaja ob 6¹⁴, zahaja ob 17¹⁸

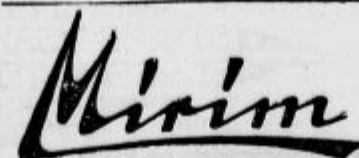
V preteklem tednu je vladalo pri nas najprijetnejše jesensko vreme prijetnejše vrste. Dan za dnem južnozpadna struja v ozračju, napol oblačno, razmeroma jakno toplo, precej vetrovno, a ne prevlažno. Pri tem je stal barometer ves tečen razmeroma visoko in dokaj stanovitno.

Vzrok takemu prijetnemu vremenu leži seveda v ugodni razporeditvi zračnega tlaka. Ves južni del Evrope se je nahajal pod visokim zračnim tlakom, katerega maksimum je ležal nad Španijo. Nizek tlak pa je gospodoval nad severno in deloma srednjo Evropo, z minimum na črti med Farierskimi otoki in Petrogradom. V sled tega so nad vsa Evropa od Stock-

holma pa do Pirenejev pihali zapadni oziloma južozapadni vetrovi.

Proti koncu tedna se je pojavila nova depresija, prihajajoča od Islandije semkaj; segla je že precej daleč proti nam in nam povzročila zopet dež. Barometer pada, obeta se nam tedaj zopet slabše vreme.

Dunaj, 13. oktobra. Pod vplivom južnih vetrov je bilo čez dan v Avstriji lepo in milo vreme. Zjutraj je bila skoraj v vseh krajih v dolini megla. Lepo vreme pa ne bo več dolgo trajalo. Mogoče nastane še to noč oblačno. Prognoza za nedeljo: Nejasno, dež in ohladitev. Zapadni vetrovi.

delikatna čokolada se je posrečila nad vse pričakovanje! Poskusite! MIRIM. Maribor.

Oglas.

Pri okrajnem sodišču Brdo se bo oddalo dne **6. novembra 1923. ob 9. uri, soba št. 5,** v zakup na javni dražbi:

1.) gostilna, obstoječa iz veže, velike gostilniške sobe, kuhinje, jedilne shrambe, male gostilniške sobe, drvarnice, dimnice, dveh sob za stanovanje v I. nadstropju, vrt za zelenjavo z utico in souporabo bleva, dvorišča in vodnjaka, z vsem gostilniškim inventarjem in

2.) prodajalna, obstoječa iz prodajalnice, skladišča in treh lop, s souporabo podstrešja, kozolca, dvorišča, podstrešja in vodnjaka ter prodajalniškega inventarja.

Zakupna doba štiri leta počenši s 1. januarjem 1924.

Pogoje je vpogledati pri sodišču ob uradnih urah.

Okrajno sodišče na Brdu, odd. I.,
dne 5. oktobra 1923.

„Sumadija“

zavarovalna in pozavarovalna družba v Beogradu, Jakšičeva ulica št. 8 — glavni zastop za Slovenijo v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 24

je prevzela imenom „Udruženja za likvidacijo inozemskih zavarovanj“ poslovanje življenjskih zavarovanj zavarovalnih družb

„Gresham“ in „New-York“
v Londonu v New-Yorku

ter bo na podstavi sklenjenih pogodb sprejemala v bodoče premijske obroke, likvidirala zavarovanja in jih ob dospelosti izplačevala. Zavarovancem daje vse potrebne tozadevne informacije „Sumadija“ v Beogradu, Jakšičeva ul. 8.

Izjava. Podpisana Angela Lukniš, poroč. Bardorfer, trgovka izjavljam, da nisem plačnica za dolgove, ki bi jih delal na moje ime moj mož Janko Bardorfer.

Angela Lukniš.

Sodarstvo Pichler

Maribor, Franciškaška cesta 11

poleg merolzkusnega urada 4904

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela, kakor tudi vsakovrstne nove in stare sode po najnižjih cenah.

Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo tužno vest, da je po dolgi in močni bolezni, previden s svetimi zakramenti, preminul danes v Divači naš soprog, oče, brat, tast in svak, gospod

ANTON OBERSNEL

v 70. letu svoje starosti. Pogreb dragega pokojnika se je vršil dne 12. t. m. v Divači.

Trst-Divača, dne 10. oktobra 1923.

Žalujejo družine:

Obersnel — Mirk — Modio — Niesner
Skok — Turk.

Mesto posebnega obvestila.

5397

Prostovoljna javna dražba premičin.

V sredo, dne 17. okt. t. l. se bo v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje, hišna št. 16 v podstrešju, prodajala na prostovoljni javni dražbi različna sobna in kuhinjska oprema,

n. pr. kompletna jedilnica in spalnica, mize, stoli, omare, lonci itd. Začetek ob 10. uri dopoldne. 5384

Kupci se vljudo vabijo.

V Ljubljani, 13. okt. 1923.

Jugoslovansko importno in eksportno podjetje

ING.
RUDOLF PEČLIN.

Stroji za vsako industrijo, lesno in kovinsko; poljedelski stroji in orodja; lokomobile in motorji; vseh vrst stikalnice; veletirgovina železa za stavbene in konstrukcijske svrhe. Tovarna poljedelskih strojev, livarna za železo in kovine F. Farčič izdeluje vse predmete iz litnega železa v vsaki množini in velikosti točno po modelih, armature iz medij in kovin za vsako potrebo.

MARIBOR

Trubarjeva ul. 4.
Telefon Interurban 82.

Življenska eksistenca!

Za tukajšnji okraj se išče
generalni zastopnik

ki bi bil zmožen, prevzeti na lasten račun hranilni prašek za živilo, ki je naš industrijski predmet. Lep zaslužek mu je zagotovljen! Stalno dobro išče podjetje! Potrebni kapital 5000 do 10.000 Din. — Ponudbe sprejema pisarna „Robusta“ v Mariboru, Račeva ulica št. 6. 5388

Ugodno!

**Proda se takoj
tovarnica za ogledala**

in brusilnica stekla, urejena z najmodernejšimi stroji, s pogonom na vodo, datje delavnica za izdelavo ročnih ogledal s kovinastim okvirjem.

Objekt se nahaja v Dalmaciji. Naslov se izve pri Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 5333

Priporoča se

Ivan Magdič

krojač 5337

Ljubljana
Gledališka ulica št. 7.

Tovarna usnja ALEKS PODVINEC & Cie. Radeče pri Zidanem mostu

opozarja p. n. odjemalce in interese, da je tovarna vsled
znatnega povečanja v stanju, dobaviti vsako količino in vrsto

**bokscafa, govejega boksa in barvenega boksa
kakor tudi vse vrste vaches-podplatov.**

Cene zmerne. Kakovost blaga je priznana prvovrstna. Cene zmerne.

Preden oddaste sami oglas v časopise, pomnite,

da stane vsak oglas pri nas prav toliko kakor pri časopisnih upravah, poleg tega pa si

prihranite mnogo denarja, dela in skrbi,

ker vodimo mi namesto Vas brezplačno dotično dopisovanje ter oskrbujemo vso kontrolo

Na željo postrazamo interesentom
rade volje s podrobnimi proračuni
za vse časopise Jugoslavije kakor
tudi vseh tujih držav

Aloma Company

anončna in reklamna družba z o. z.

Centrala Ljubljana
Telefon 174 — Kongresni trg 8

Beograd podružnica
Sremska ul. 9 — Telefon 80-06

Oglas.

Ravnateljstvo državne imovine „Belje“ v Kneževu (Baranja) želi potem ofertalne licitacije nabaviti 1000 parov oblek iz sukna navadne kakovosti in 1000 parov delavskih čevljev za svoje službenice, in sicer:

obleke:								čevlji:															
številka velikosti								številka velikosti															
8	7	6	5	4	3	2	Sku-paj	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	Sku-paj
5	15	55	378	358	131	58	1000	4	10	15	90	120	240	240	120	30	80	20	10	10	1	1	1000

Licitacija bo pri ravnateljstvu v Kneževu dne 10. novembra 1923. ob 11. uri dopoldne. Pogoji so na vpogled ali se dobe pisanim putem pri ravnateljstvu v Kneževu. Varščina 5%, za naše in 10% za tuje državljanke od ponujene cene se polaga v gotovini, v vrednostnih papirjih ali v garancijskih listih (registriranih pri generalnem inspektoratu) do dneva licitacije do 11. ure dopoldne pri blagajni ravnateljstva. Ponudba mora biti kolkovana z 20 dinarji in na zapečatenem zavitku mora biti napisano: „Ponudba za obleko in obutje“. Ponudbe morejo biti stavljene posebe za obleko ali pa za obutje, eventualno tudi za obleko in čevlje zaeno.

Iz pisarne državne imovine „Belje“ v Kneževu,

dne 8. oktobra 1923. l., št. 11.077.

Brodarska

agentura

ABBO E

GIRIBALDI

oskrbi: Nakup in prodajo kakor tudi najemu in inozemskih parobrodov, jadrnic in motornih jadrnic.

Centrala: GENOVA — Via

Potereale 3.

Podružnici: NEAPEL —

Via Flavio Gioia 25;

TRST — Via S. Nicolo 2.

**Naročajte,
čitajte in
razširjajte
„JUTRO“**

ZAHVALA

vsem, ki so nam ob smrti našega preljubega brata, strica in svaka, gospoda

Valentina Dolenc

finančnega blagajnika v pok.

izrekli svoje sožalje in prišli od blizu in daleč, da ga spremijo k večnemu počitku, izrekamo tem potem našo iskreno zahvalo.

Prav posebno zahvalo pokojnikovim uradnim tovarišem, upravnemu svetu in ravnateljstvu Trgovske banke, Škofje-loškemu Sokolu, prijateljem lovcem in pevskega odseku Škofje-loškega Sokola za ganljive žalostinke.

V Stari Lekli, dne 12. oktobra 1923.

Jerica Hubad, roj. Dolenc
sestra.

Franc Dolenc
brat.

5396

Maribor ~ INŽENIRSKO-ELEKTROMEHANIČNO PODJETJE Tržaška cesta 8

POČIVALNIK, ZAVRŠNIK & DRUG

IZDELUJE IN DOBAVLJA:

TELEFON
BR. 460

TRANSFORMATORJE

ELEKTROMOTORJE · DINAMO ·

STROJE VSAKE VRSTE IN VELIKOSTI · RAZLIČNI

ELEKTROMATERIJAL · IZVRŠUJE INŠTALACIJE IN VSA

KOVRSNA POPRAVILA · GRADI ELEKTR

CENTRALE I.T.D.

PRVOVRSTNO DELO!!!

NIZKE CENE!!!

ERZOJAVI
ELEKTRA
MARIBOR